

Durum ve Tahmin

TURUNÇGİLLER

2016/2017

**T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ**

TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ
TEPGE

Durum /Tahmin
Turunçgiller
2016/2017

Hazırlayan

Eda AYGÖREN

eda.aygoren@tarim.gov.tr

TEPGE YAYIN NO: 288
ISBN: 978-605-9175-92-0

Aralık: 2017

İletişim:

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Kampüsü
Gayret Mah. Fatih Sultan Mehmet Bulvarı 06170
Yenimahalle/ANKARA

Telefon: 0312 287 5833

Faks: 0312 287 5458

© TEPGE

Her Hakkı Saklıdır.

TEPGE'nin izni olmaksızın basılamaz, basılı veya elektronik materyal olarak çoğaltılamaz ve/veya dağıtılamaz.
Kaynak gösterilmek şartı ile alıntı yapılabilir.
Yayın içerisindeki her türlü yorum ve değerlendirmeler yazara aittir ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve TEPGE'nin görüşlerini yansıtmaz.

ÖNSÖZ

Turunçgiller; turunç, portakal, mandalina, greyfurt, bergamot ve limon gibi ekonomik değeri yüksek olan Citrus cinsi meyve ağacı türlerini içine alan bir bitki topluluğudur. Aynı zamanda, dünyada en fazla üretilen ve uluslararası ticarete konu olan meyve grubunu ifade eder. Bütün dünyada taze olarak tüketiminin yanında meyve suyu ve uçucu yağ endüstrisinin en önemli kaynaklarından birini oluşturur. İçerdiği yüksek orandaki C vitamini ve mineral maddeler nedeniyle sağlık açısından tavsiye edilen meyve türleri arasında yer alır. Bununla birlikte sahip olduğu ekolojik istekleri nedeniyle sadece subtropik iklim kuşağının sulama sıkıntısı olmayan yerlerinde yaygın olarak yetiştirilebilmektedir.

2016/2017 yılı USDA verilerine göre, dünya üzerinde yaklaşık 92 milyon ton turunçgil üretimi gerçekleştirilmektedir. Dünya turunçgil üretiminde portakal en fazla üretilen çeşittir. Portakal üretimini mandalina, limon ve greyfurt takip etmektedir.

Turunçgil yetiştiriciliğinin ülkemizde oldukça eski bir geçmişi bulunmakta olup, Cumhuriyetten sonra hızla gelişmiştir. Türkiye turunçgil yetiştiriciliği için ekolojik şartlar bakımından oldukça uygundur. Turunçgiller ülkemizde en fazla Akdeniz, Ege ve kısmen de Doğu Karadeniz bölgelerinde yetiştirilmektedir. 2016 yılı TÜİK verilerine göre, Türkiye’de turunçgil üretiminin %87’si Akdeniz Bölgesi’nden sağlanmaktadır. Türkiye toplam turunçgil üretiminin %86’sı Mersin, Adana, Antalya ve Hatay illerinden karşılanmaktadır.

Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü (TEPGE) bir yandan bilgi ve veri tabanı oluşturmayı sağlarken; diğer yandan da sektördeki gelişmeleri yakından takip edecek ilgili kişi, grup ve kuruluşları bu gelişmelerden zamanında ve doğruya en yakın olarak haberdar edip bilgilendirmeyi sağlamak amacıyla ürün bazında Durum-Tahmin Raporu hazırlamaktadır.

Bu raporlarda, içinde bulunulan yıla ait üretim, kullanım, ihracat ve ithalatta ortaya çıkan gerçekleştirmeler “Durum”, bir sonraki yılda muhtemel gelişmeler ise “Tahmin” adı altında sistematik olarak incelenmektedir. Bu incelemeler, şüphesiz dünyadaki gelişmelerin ışığı altında cereyan etmektedir.

Bu çalışmada dünyada ve Türkiye’de turunçgil yetiştiriciliğinin mevcut durumu ve yıllar itibari ile değişimleri, ürünlerin üretim miktarları, dış ticaretleri ve tüketimleri incelenmiştir. Çalışmanın sektörle ilgilenen tüm kurum ve kişilere güvenilir bir bilgi kaynağı oluşturacağı temenni edilmektedir.

Yoğun emekleri için bu raporu hazırlayan Eda AYGÖREN’e teşekkür ederim.

Mehmet Cihad KAYA
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER**SAYFA NO**

DÜNYADA DURUM	1
Portakal.....	2
Mandalina.....	4
Limon	6
Greyfurt.....	8
DÜNYADA TAHMİN	11
Portakal....	11
Mandalina.....	12
Limon	13
Greyfurt.....	13
TÜRKİYE'DE DURUM.....	14
Portakal....	15
Mandalina.....	17
Limon	20
Greyfurt.....	22
TÜRKİYE'DE TAHMİN.....	24
Portakal....	24
Mandalina.....	24
Limon	24
Greyfurt.....	24
EK TABLOLAR	25
KAYNAKLAR.....	56

TABLolar**SAYFA NO**

Tablo 1: Dünya Portakal Arzı ve Kullanımı (2012/2013 - 2016/2017)	3
Tablo 2: Dünya Mandalina Arzı ve Kullanımı (2012/2013 - 2016/2017)	6
Tablo 3: Dünya Limon Arzı ve Kullanımı (2012/2013 - 2016/2017)	7
Tablo 4: Dünya Greyfurt Arzı ve Kullanımı (2012/2013 - 2016/2017)	9
Tablo 5: Türkiye’de Turunçgil Dikim Alanı, Üretim, Verim ve Ağaç Sayısı (2015-2016)	14
Tablo 6: Türkiye Portakal Arzı ve Kullanımı (2013/2014 - 2016/2017)	16
Tablo 7: Türkiye Mandalina Arzı ve Kullanımı (2013/2014 - 2016/2017)	19
Tablo 8: Türkiye Limon Arzı ve Kullanımı (2013/2014 - 2016/2017).....	21
Tablo 9: Türkiye Greyfurt Arzı ve Kullanımı (2013/2014 - 2016/2017)	23

GRAFİKLER

Grafik 1: Dünya Portakal, Mandalina, Limon ve Greyfurt Üretimi	1
Grafik 2: Dünya Portakal Üretiminde Önemli Ülkeler (2015/2016).....	2
Grafik 3: Dünya Portakal İhracatında Önemli Ülkeler (2015/2016)	2
Grafik 4: Dünya Portakal İthalatında Önemli Ülkeler (2015/2016)	2
Grafik 5: Dünya Portakal Arzı ve Kullanımı (2012/2013-2016/2017)	3
Grafik 6: Dünya Portakal Suyu Üretim, İthalat, İhracat ve Tüketimi (2015/2016)	4
Grafik 7: Dünya Mandalina Üretiminde Önemli Ülkeler (2015/2016)	4
Grafik 8: Dünya Mandalina İhracatında Önemli Ülkeler (2015/2016)	5
Grafik 9: Dünya Mandalina İthalatında Önemli Ülkeler (2015/2016)	5
Grafik 10: Dünya Mandalina Arzı ve Kullanımı (2012/2013-2016/2017).....	6
Grafik 11: Dünya Limon Üretiminde Önemli Ülkeler (2015/2016)	6
Grafik 12: Dünya Limon İhracatında Önemli Ülkeler (2015/2016)	7
Grafik 13: Dünya Limon İthalatında Önemli Ülkeler (2015/2016)	7
Grafik 14: Dünya Limon Arzı ve Kullanımı (2012/2013-2016/2017).....	8
Grafik 15: Dünya Greyfurt Üretiminde Önemli Ülkeler (2015/2016)	8
Grafik 16: Dünya Greyfurt İhracatında Önemli Ülkeler (2015/2016)	9
Grafik 17: Dünya Greyfurt İthalatında Önemli Ülkeler (2015/2016)	9
Grafik 18: Dünya Greyfurt Arzı ve Kullanımı (2012/2013-2016/2017).....	10
Grafik 19: Türkiye Portakal Üretiminde Önemli İller (%) (2015).....	15
Grafik 20: Türkiye’de Üretilen Portakal Çeşitlerinin Miktarları (2015-2016)	15
Grafik 21: Türkiye’nin Portakal İhracatı Yaptığı Ülkeler (2016)	16
Grafik 22: Türkiye Portakal Arzı ve Kullanımı (2013/2014 - 2016/2017)	17
Grafik 23: Türkiye Mandalina Üretiminde Önemli İller (%) (2015).....	17
Grafik 24: Türkiye’de Üretilen Mandalina Çeşitlerinin Miktarları (2015-2016)	18
Grafik 25: Türkiye’nin Mandalina İhracatı Yaptığı Ülkeler (2016)	18
Grafik 26: Türkiye Mandalina Arzı ve Kullanımı (2013/2014 - 2016/2017)	19
Grafik 27: Türkiye Limon Üretiminde Önemli İller (%) (2015).....	20
Grafik 28: Türkiye’nin Limon İhracatı Yaptığı İlk Beş Ülke (2016)	20
Grafik 29: Türkiye Limon Arzı ve Kullanımı (2013/2014 - 2016/2017).....	21
Grafik 30: Türkiye Greyfurt Üretiminde Önemli İller (%) (2015).....	22
Grafik 31: Türkiye’nin Greyfurt İhracatı Yaptığı Ülkeler (2016)	22
Grafik 32: Türkiye Greyfurt Arzı ve Kullanımı (2013/2014 - 2016/2017).....	23

EK TABLOLAR**SAYFA NO**

Ek Tablo 1: Dünya Portakal Üretim, Kullanım ve Ticareti 2007/2008-2016/2017	26
Ek Tablo 2: Dünya Mandalina Üretim, Kullanım ve Ticareti 2007/2008-2016/2017.....	29
Ek Tablo 3: Dünya Limon Üretim, Kullanım ve Ticareti 2007/2008-2016/2017	33
Ek Tablo 4: Dünya Greyfurt Üretim, Kullanım ve Ticareti 2007/2008-2016/2017.....	36
Ek Tablo 5: Dünya Portakal Suyu Üretim, Kullanım ve Ticareti 2007/2008-2016/2017.....	39
Ek Tablo 6: Dünya Portakal Üretici Fiyatları	41
Ek Tablo 7: Dünya Mandalina Üretici Fiyatları	42
Ek Tablo 8: Dünya Limon Üretici Fiyatları	43
Ek Tablo 9: Dünya Greyfurt Üretici Fiyatları	44
Ek Tablo 10: Türkiye’de Turunçgil Üretimi	45
Ek Tablo 11: Türkiye’de Bölgelere Göre Turunçgil Üretimi	46
Ek Tablo 12: Türkiye’nin Ülkelere Göre Portakal İhracatı	48
Ek Tablo 13: Türkiye’nin Ülkelere Göre Mandalina İhracatı	49
Ek Tablo 14: Türkiye’nin Ülkelere Göre Limon İhracatı	50
Ek Tablo 15: Türkiye’nin Ülkelere Göre Greyfurt İhracatı	51
Ek Tablo 16: Türkiye’nin Ülkelere Göre Portakal İthalatı	52
Ek Tablo 17: Türkiye’nin Ülkelere Göre Mandalina İthalatı	52
Ek Tablo 18: Türkiye’nin Ülkelere Göre Limon İthalatı	53
Ek Tablo 19: Türkiye’nin Ülkelere Göre Greyfurt İthalatı	53
Ek Tablo 20: Türkiye Turunçgil Ortalama Üretici Fiyatları	54
Ek Tablo 21: Bazı Turunçgil Çeşitleri ve Turunçgil Üretim Takvimi.....	55

DÜNYADA DURUM

Ana vatanı Çin, Güneydoğu Asya ve Hindistan olan turunçgillerin, günümüzde subtropik iklimlere sahip hemen hemen tüm ülkelerde yetiştiriciliği yapılmaktadır. Turunçgiller; altıntop, limon, lim, mandarin ve portakal gibi yetiştiriciliği yaygın ve ekonomik değeri olan türlerin dışında şadok, ağaç kavunu, bergamot gibi diğer türleri de içerisinde bulunduran bir bitki topluluğudur. C vitamini içeren, insan sağlığına önemli yararları bulunan turunçgiller, sofralık, taze tüketimin yanında reçel, marmelat ve meyve suyu olarak değerlendirilmekte bunun yanında kozmetik sektöründe de ham madde olarak kullanılmaktadır (Uysal O., Polatöz S., 2017).

USDA (2015/2016) verilerine göre, 2015 yılı itibarıyla dünyada toplam 47 milyon ton portakal, 29 milyon ton mandalina, 7 milyon ton limon, 6 milyon ton greyfurt üretimi olmak üzere toplam 89 milyon ton dolayında turunçgil üretimi gerçekleşmiştir. Sonraki üretim sezonunda 92 milyon ton üretim miktarı ile toplam turunçgil üretiminin %3 oranında artacağı tahmin edilmektedir.

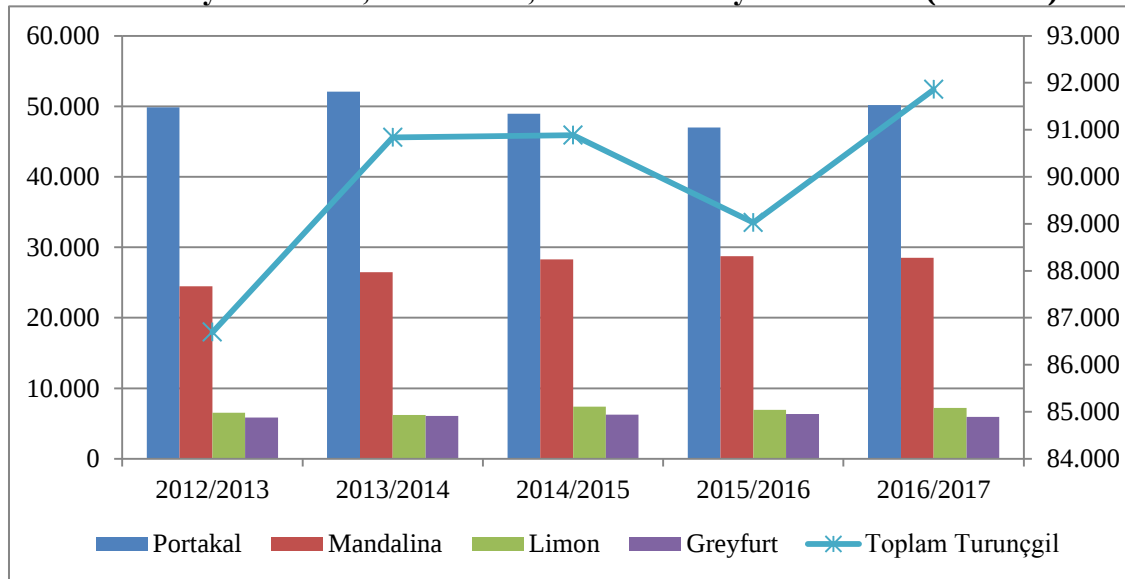
Geçmiş son 5 yılın değerlendirmesi yapıldığında toplam turunçgil üretiminde

yaklaşık %6 oranında artış görülmektedir. En fazla artış %16 ile mandalina üretiminde gerçekleşmiş olup, limon üretiminde %11, greyfurt üretiminde ise %2'lik artış söz konusudur. Portakal üretiminde ciddi bir artış gözlenmemektedir (Grafik 1).

Dünya turunçgil pazarları incelendiğinde ağırlıklı ticaret hacmi ve rekabetin sofralık turunçgillerde olduğu görülmektedir. Bu çerçevede özellikle subtropik koşullarda üretim yapan ülke ya da havzaların sofralık üretime yönelmelerinden dolayı rekabeti de belirleyici olduklarını tespit etmek mümkündür. Dünya toplam turunçgil üretiminin %17,2'si Akdeniz havzasında yer alan ülkeler tarafından gerçekleştirilmektedir. Yine aralarında Türkiye'nin de bulunduğu Akdeniz havzası turunçgil üreticisi 4 ülkenin, dünya turunçgil ihracatında ilk 10 ülke arasında olması söz konusu önemi vurgulamak adına değerlidir (Bostan Budak D., Gültekin U., Uysal O., Subaşı S., Kafa G., Aras Y., 2016).

Turunçgil meyvelerinin genellikle pazarlama dönemi Eylül-Mayıs ayları arasında olsa da bazı çeşitlerde Haziran ayına kadar uzanabilmektedir (Ek Tablo 21).

Grafik 1: Dünya Portakal, Mandalina, Limon ve Greyfurt Üretimi (Bin Ton)

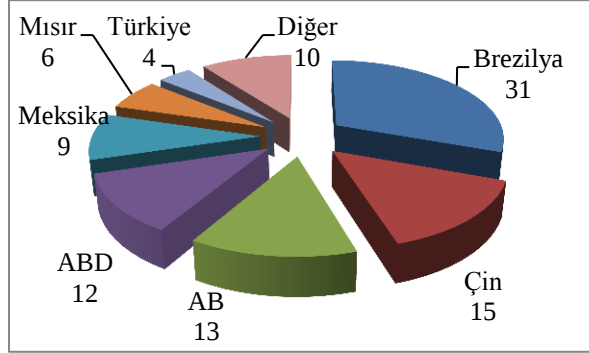

Kaynak: USDA, 2017

Portakal Durum

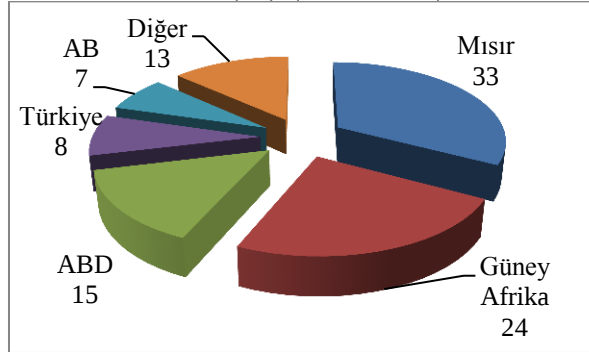
2015/2016 üretim sezonunda dünya toplam turunçgil üretimi içerisinde, portakal üretimi 47 milyon ton ile %53 dolayında bir paya sahiptir. Dünya toplam portakal üretiminin %31'ini Brezilya, %15'ini Çin, %13'ünü AB ülkeleri karşılamaktadır (Grafik 2). Dünya portakal üretimi bir önceki sezon ile kıyaslandığında üretimin %4 oranında azaldığı görülmektedir. Türkiye portakal üretimine bakıldığında 1 milyon 800 bin ton üretim miktarı ile üretici ülkeler arasında 7. sırada olduğu görülmektedir (Ek Tablo 1).

Grafik 2: Dünya Portakal Üretiminde Önemli Ülkeler (%) (2015/2016)

Kaynak: USDA, 2017 /

Grafik 3: Dünya Portakal İhracatında Önemli Ülkeler (%) (2015/2016)

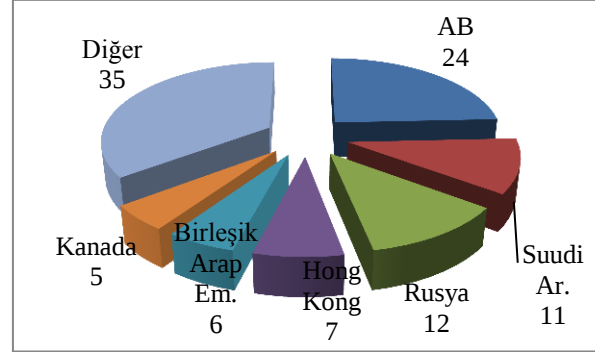
Kaynak: USDA, 2017

2015/2016 üretim sezonu USDA verilerine göre, yaklaşık 4,5 milyon ton olarak gerçekleşen dünya portakal ihracatında ilk sırayı %33'lük pay ile Mısır almaktadır. Mısır'ı %24 ihracat payı ile Güney Afrika ve ABD (%15) izlemektedir (Grafik 3).

Türkiye'nin portakal ihracatına bakıldığında 371 bin ton ile üretici ülkeler arasında dördüncü sırada olduğu görülmektedir. Bir önceki sezona göre kıyaslandığında dünya

toplam portakal ihracatının %10 oranında, Türkiye portakal ihracatının ise %22 oranında arttığı görülmektedir (Ek Tablo 1).

Grafik 4: Dünya Portakal İthalatında Önemli Ülkeler (%) (2015/2016)

Kaynak: USDA, 2017

2015/2016 yılı USDA verilerine göre, dünya toplam portakal ithalatı 4 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. İthalatta ilk sırayı AB ülkeleri (%24) alırken, AB ülkelerini sırasıyla Rusya (%12), Suudi Arabistan (%11) ve Hong Kong (%7) izlemektedir. Türkiye'nin ise 37 bin ton olarak gerçekleşen toplam portakal ithalatı ile dünyada çok önemli bir yeri bulunmamaktadır (Grafik 4). 2014/2015 üretim sezonuna göre dünya toplam portakal ithalatı %8 oranında artarken, Türkiye'nin ithalatının %18 oranında azaldığı görülmektedir (Ek Tablo 1).

2015/2016 üretim sezonunda dünya portakal üretiminde 14,4 milyon ton ile ilk sırada yer alan Brezilya'nın bir önceki sezona göre üretiminin %14 oranında azaldığı görülmektedir. Üretimdeki azalmaya bağlı olarak ihracat %14 oranında azalmış, ithalat da bir önceki sezon ile aynı miktarda gerçekleşmiştir (Ek Tablo 1).

2015/2016 üretim sezonunda dünya portakal üretiminde 6,9 milyon ton üretim miktarı ile ikinci sırada yer alan Çin'in bir önceki sezona göre üretimini %5 oranında artırdığı görülmektedir. Üretimdeki artışa rağmen ithalat miktarında %51 oranında artış görülürken, ihracatta %40'lık, taze iç tüketimde ise, %7'lik artış görülmektedir (Ek Tablo 1).

2015/2016 üretim sezonunda dünya portakal üretiminde üçüncü sırada yer alan AB ülkelerinin üretimlerinde bir önceki sezona

göre %5 oranında artış görülmektedir (Ek Tablo 1).

Tablo 1: Dünya Portakal Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ^a
ARZ					
Üretim	49.851	52.082	48.938	46.993	50.186
İthalat	3.628	3.423	3.708	4.006	4.115
Toplam Arz	53.479	55.505	52.646	50.999	54.301
KULLANIM					
İhracat	3.889	4.002	4.059	4.468	4.629
Taze İç Tüketim	28.928	30.670	28.231	29.253	28.190
İşlenmiş Ürünler	20.662	20.833	20.356	17.278	21.482
Toplam Kullanım	53.479	55.505	52.646	50.999	54.301

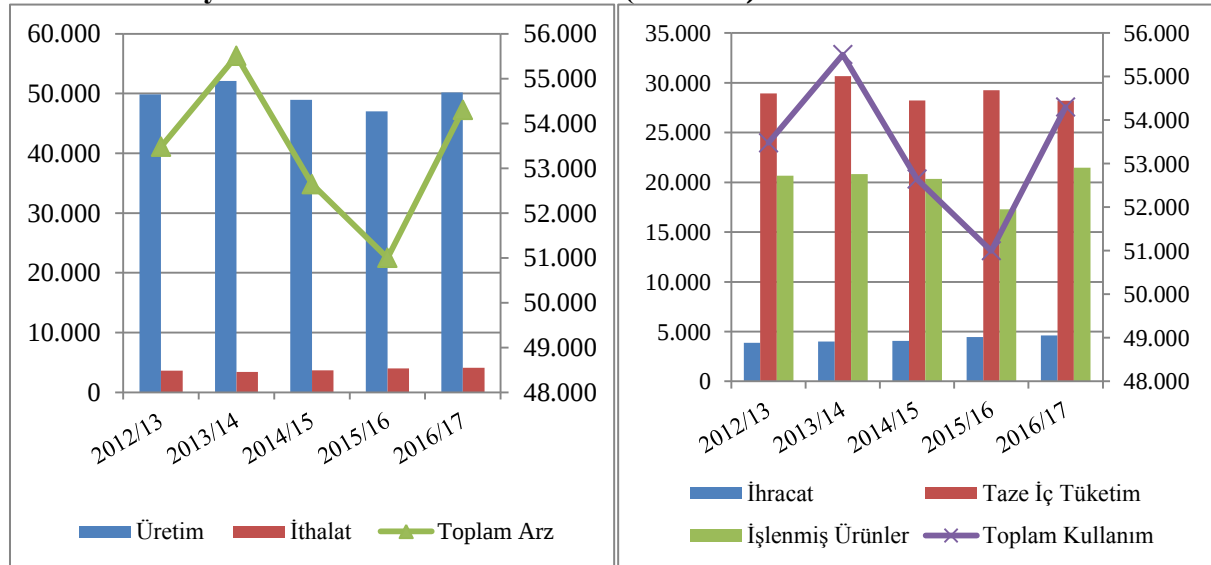
Kaynak: TEPGE tarafından USDA verilerinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

a/ Tahmin

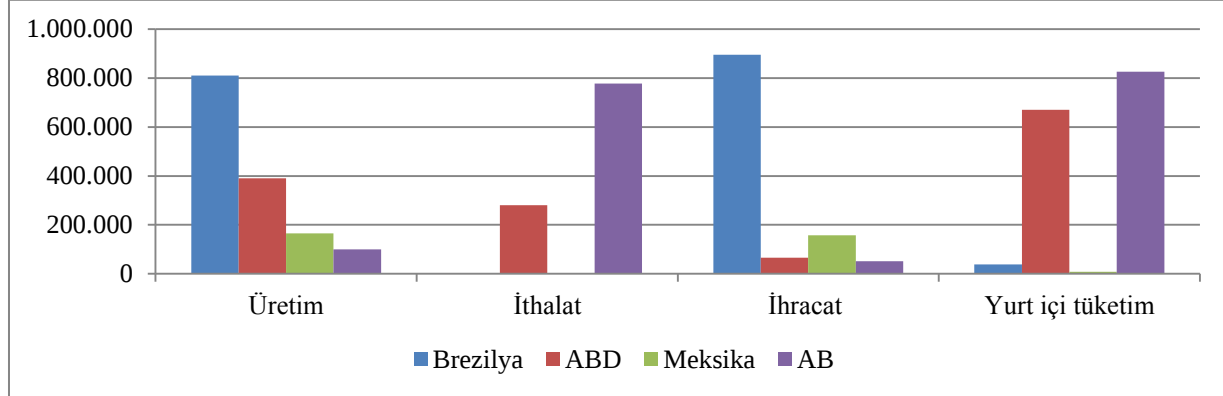
Son 50 yılda dünya portakal üretimi sürekli yükselen bir seyir izlemesine rağmen özellikle 90'lı yılların sonlarından itibaren bir düşüş veya durağanlaşma eğilimine girmiştir. Bunun başlıca sebeplerini, değişen tüketici eğilimlerine bağlı olarak sofralık tüketimde kolay soyulabilir grup olarak da nitelenen mandalinalarda yaşanan talep artışı, yeni portakal çeşitleri ile mevcut üretim alanlarının yeniden tesisi ve özellikle büyük üretici ülkelerde yaşanan HLB gibi hastalıklar sebebiyle ürün kayıplarına bağlamak mümkündür (Bostan Budak D.,

Gültekin U., Uysal O., Subaşı S., Kafa G., Aras Y., 2016). Dünya turunçgil üretimi içerisinde portakalın %53 gibi ciddi bir paya sahip olmasının en önemli sebebi, özellikle meyve suyu sanayisi tarafından en çok tercih edilen turunçgil türü olmasıdır. USDA verilerine göre, 2015/2016 üretim sezonunda dünyada toplam 1,6 milyon ton portakal suyu üretimi gerçekleşmiştir ve portakal üretiminde birinci sırada yer alan Brezilya aynı zamanda portakal suyu üretiminin %52'sine sahip olmuştur.

Grafik 5: Dünya Portakal Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

Kaynak: USDA, 2017

Grafik 6: Dünya Portakal Suyu Üretim, İthalat, İhracat ve Tüketimi (Bin Ton) (2015/16)

Kaynak: USDA, 2017

USDA verilerine göre, 2015/2016 üretim sezonunda dünya portakal suyu üretimi 1 milyon 558 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Üretimin %52'sini Brezilya, %25'ini ABD, %11'ini Meksika ve %6'sını AB ülkeleri karşılamıştır. Dünya portakal suyu ithalatında ise ilk sırayı %56 pay ile AB ülkeleri almaktadır. AB ülkelerini %22'lik pay ile ABD takip etmektedir. Brezilya ve

Mandalina Durum

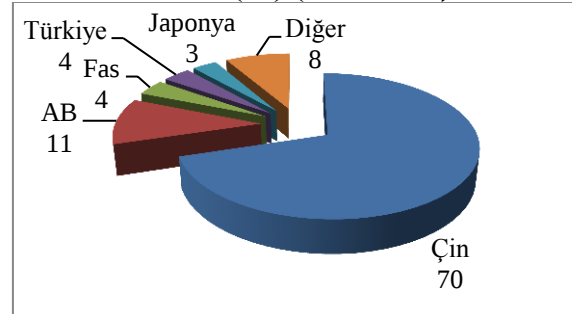
Dünya toplam mandalina üretimi özellikle 1990'lı yılların başından itibaren ciddi bir yükseliş göstermektedir. Söz konusu yükseliş, mandalinaların kolay soyulma özelliği ile turunçgil sezonunun neredeyse her döneminde hasat edilebilen ve dolayısı ile ticarete konu olan çeşit zenginliğine sahip olmasına bağlıdır (Bostan Budak D., Gültekin U., Uysal O., Subaşı S., Kafa G., Aras Y., 2016).

Mandalina, dünya toplam turunçgil üretimi içerisinde portakalın ardından en fazla üretimi gerçekleştirilen turunçgil türüdür. 2015/16 üretim sezonunda dünya mandalina üretiminde %70'lik pay ile Çin ilk sırada yer alırken Çin'i AB ülkeleri (%11), Fas (%4) ve Türkiye (%4) takip etmektedir. 1 milyon 40 bin ton üretim miktarı ile Türkiye dünya mandalina üretiminde dördüncü sırada yer almaktadır (Grafik 7).

Dünya mandalina üretimi 2015/2016 pazarlama yılında 28 milyon 730 bin ton olarak gerçekleşmiş olup, bir önceki pazarlama yılına göre %1,5 oranında artmıştır. Aynı dönemde, bir önceki sezona

Meksika'nın ithalatı önemli bir yere sahip olmadıkları görülmektedir. 895 bin ton ihracat miktarıyla dünya portakal suyu ihracatında (1.237 bin ton) Brezilya (%72) ilk sırayı almaktadır. Yine aynı sezon için 1,9 milyon tonu bulan dünya portakal suyu tüketiminin %43'ünü AB ülkeleri, %35'ini ise ABD gerçekleştirmektedir (Grafik 6, Ek Tablo 5).

göre ithalatı ve ihracatı önemli bir değişiklik gözlenmemiştir.

Grafik 7: Dünya Mandalina Üretiminde Önemli Ülkeler (%) (2015/2016)

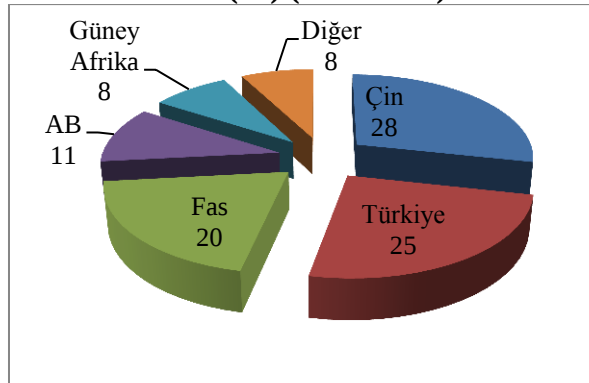
Kaynak: USDA, 2017

2015/2016 üretim sezonunda dünya mandalina üretiminde 20 milyon ton ile birinci sırada yer alan Çin'in bir önceki sezona göre üretiminin %4 oranında arttığı görülmektedir. Üretimdeki artışın talebi karşılayamaması sebebiyle ithalat bir önceki sezona göre %47 oranında artarken, tüketimdeki %5'lik artışa da bağlı olarak ihracatta azalma görülmektedir (Ek Tablo 2).

Hem ekolojik durumu hem de nüfus yoğunluğu baz alındığında Çin'in 2015/2016 sezonunda ürettiği mandalının sadece %3'ü dolayında bir kısmını ihracata konu ettiği görülmektedir. Aynı sezonda dünya mandalina üretiminde 3 milyon ton üretim miktarı ile ikinci sırada yer alan AB ülkelerinin bir önceki sezona göre üretimini %11 oranında azalttığı görülmektedir. Üretimin azalmasıyla birlikte ithalat %15 oranında artarken, iç tüketim %7 oranında azalmıştır (Ek Tablo 2).

2015/2016 üretim sezonunda, 1 milyon 3 bin ton üretim miktarı ile üçüncü sırada yer alan Fas'ın önceki sezona göre üretimini %6, ihracatını %34 oranında artırırken, tüketimini %9 oranında azalttığı görülmektedir (Ek Tablo 2). Fas'ın, toplam mandarin üretiminin %44'ü dolayında bir kısmını ihracata konu ederek uluslararası piyasalarda mandalina pazarındaki ağırlığını arttırmaya yönelik faaliyetlerini devam ettireceği tahmin edilmektedir (Bostan Budak D., Gültekin U., Uysal O., Subaşı S., Kafa G., Aras Y., 2016).

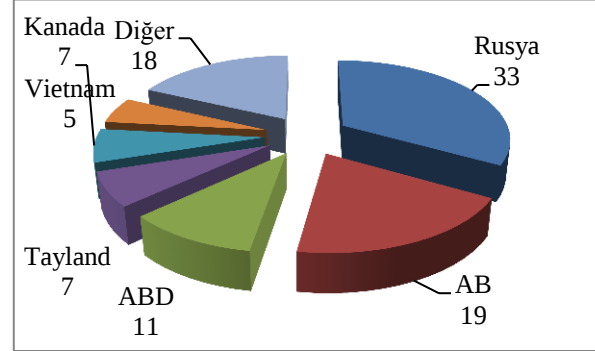
Grafik 8: Dünya Mandalina İhracatında Önemli Ülkeler (%) (2015/2016)

Kaynak: USDA, 2017

2015/2016 üretim sezonu dünya mandalina ihracatı 2 milyon 316 bin ton olarak gerçekleşmiş olup, %28 ihracat payı ile Çin ilk sırada yer alırken, sırasıyla Türkiye (%25), Fas (%20) ve AB ülkeleri (%11) Çin'i takip etmektedir (Grafik 8).

Grafik 9: Dünya Mandalina İthalatında Önemli Ülkeler (%) (2015/2016)

Kaynak: USDA, 2017

2015/2016 yılı dünya mandalina ithalatı 2 milyon 181 bin ton olarak gerçekleşmiş olup ithalatta en önemli payı (%33) Rusya almıştır. Rusya'yı AB ülkeleri (%19) ve ABD (%11) takip etmektedir. Türkiye'nin mandalina ithalatında önemli bir paya sahip olmadığı görülmektedir (Grafik 9).

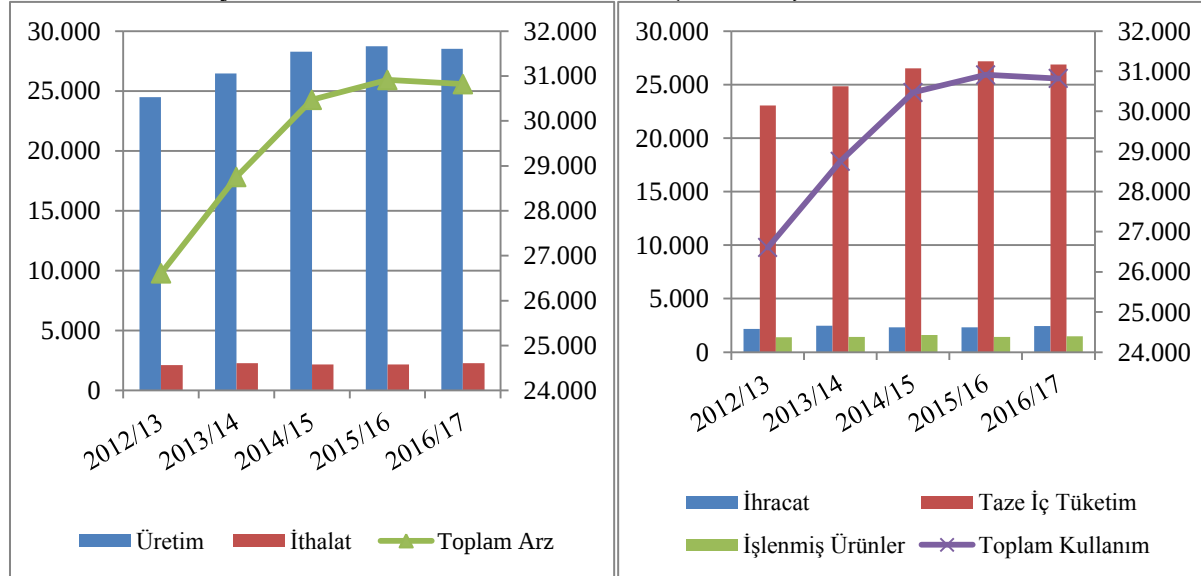
2015/2016 üretim sezonunda, dünyada mandalının taze iç tüketimi bir önceki yıla göre %2,5 oranında artmıştır. 2016/2017 üretim yılında 27 milyon ton olması beklenen dünya mandalina taze iç tüketiminin 2012/2013 sezonuna göre %17 oranında arttığı tahmin edilmektedir.

2015/2016 yılı toplam mandalina kullanımına bakıldığında bir önceki sezona göre %1,4 oranında arttığı görülmektedir (Grafik10).

Tablo 2: Dünya Mandalina Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ^a
ARZ					
Üretim	24.489	264.740	28.294	28.730	28.527
İthalat	2.117	2.281	2.177	2.181	2.292
Toplam Arz	26.606	267.021	30.471	30.911	30.819
KULLANIM					
İhracat	2.165	2.483	2.330	2.316	2.445
Taze İç Tüketim	23.057	24.847	26.527	27.186	26.883
İşlenmiş Ürünler	1.384	1.425	1.614	1.409	1.491
Toplam Kullanım	26.606	28.755	30.471	30.911	30.819

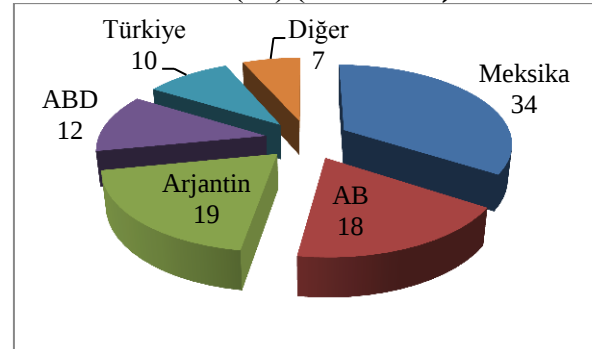
Kaynak: TEPGE tarafından USDA verilerinden faydalanılarak hazırlanmıştır.
a/ Tahmin

Grafik 10: Dünya Mandalina Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

Kaynak: USDA, 2017

Limn Durum

2015/16 üretim sezonunda dünya toplam turunçgil üretimi içerisinde, limon üretimi 6,9 milyon ton ile %8 dolayında bir paya sahiptir. Aynı sezonda dünya limon üretimi bir önceki pazarlama yılına göre %6 oranında azalmıştır. Bu sezonda %34'lük üretim payı ile Meksika üretici ülkeler içerisinde ilk sırada yer alırken Meksika'yı sırasıyla Arjantin, AB ülkeleri, ABD ve Türkiye izlemektedir. Türkiye üretimde beşinci sırada yer almaktadır (Grafik 11).

Grafik 11: Dünya Limon Üretiminde Önemli Ülkeler (%) (2015/2016)

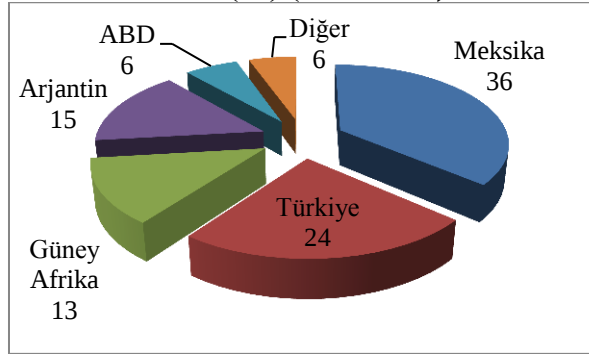
Kaynak: USDA, 2017

2015/2016 üretim sezonunda dünya limon üretiminde 2,4 milyon ton ile birinci sırada yer alan Meksika'nın bir önceki sezona göre üretiminin %2 oranında arttığı görülmektedir. Üretimdeki artışa rağmen, ithalat bir önceki sezona göre %50 oranında artarken ihracat %9 oranında artmıştır (Ek Tablo 3).

2015/2016 üretim sezonunda dünya limon üretiminde 1,4 milyon ton üretim miktarı ile ikinci sırada yer alan Arjantin'in bir önceki sezona göre üretimini %7 oranında azalttığı görülmektedir. Üretimdeki azalmaya rağmen ihracat %51 oranında artmıştır (Ek Tablo 3).

Aynı sezonda, 1,3 milyon ton üretim miktarı ile üçüncü sırada yer alan AB ülkelerinin önceki sezona göre üretimini %21 oranında azaltırken, ithalatını %40 oranında artırdığı görülmektedir (Ek Tablo 3).

Grafik 12: Dünya Limon İhracatında Önemli Ülkeler (%) (2015/2016)

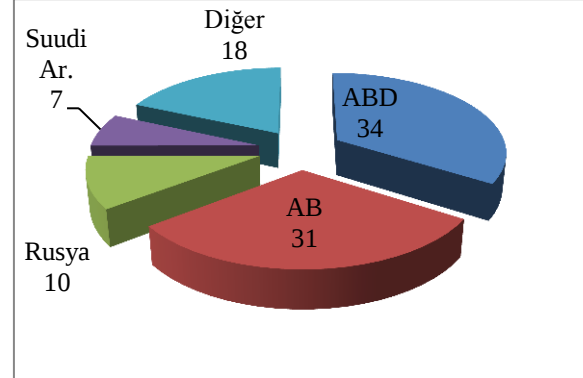
Kaynak: USDA, 2017

2015/16 üretim sezonunda, dünya limon ihracatı 1 milyon 822 bin ton olarak

gerçekleşmiş olup bir önceki sezona göre %6 oranında artış göstermiştir (Ek Tablo 3).

Aynı sezonda, Meksika dünya limon ihracatının %36'sını karşılayarak ihracatta ilk sırada yer alırken, Türkiye %24 ihracat payı ile ikinci, Arjantin üçüncü (%15), Güney Afrika ise dördüncü (%13) sırada yer almaktadır (Grafik 12).

Grafik 13: Dünya Limon İthalatında Önemli Ülkeler (%) (2015/2016)

Kaynak: USDA, 2017

2015/2016 pazarlama yılında dünya limon ithalatı 1 milyon 812 bin ton olarak gerçekleşmiş olup bir önceki sezona göre %13 oranında artmıştır. İthalatta en önemli paya sahip olan ülke 615 bin ton ile (%34) ABD olmuştur. ABD'yi sırasıyla AB, Rusya ve Suudi Arabistan takip etmektedir (Ek Tablo 3, Grafik 13).

2015/2016 üretim yılında dünya limon kullanımı bir önceki sezona göre %3 oranında azalırken, taze iç tüketimin %1 oranında arttığı görülmektedir (Tablo 3).

Tablo 3: Dünya Limon Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ^a
ARZ					
Üretim	6.510	6.214	7.405	6.938	7.209
İthalat	1.526	1.517	1.602	1.812	1.805
Toplam Arz	8.036	7.731	9.007	8.750	9.014
KULLANIM					
İhracat	1.552	1.591	1.722	1.822	1.891
Taze İç Tüketim	4.580	4.597	4.947	5.008	5.138
İşlenmiş Ürünler	1.904	1.543	2.338	1.920	1.985
Toplam Kullanım	8.036	7.731	9.007	8.750	9.014

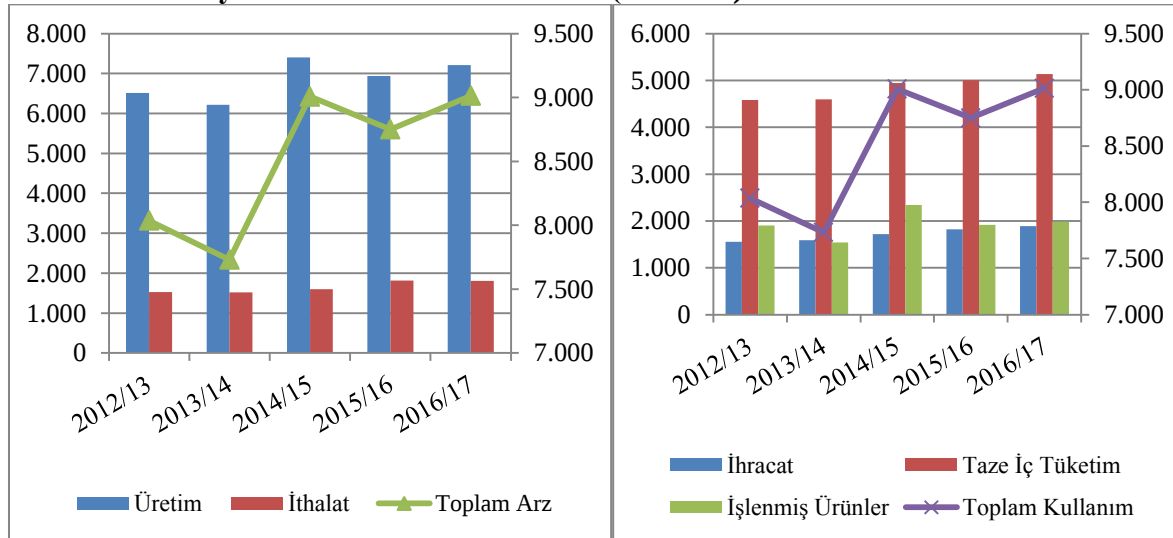
Kaynak: TEPGE tarafından USDA verilerinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

a/ Tahmin

Limon üretimi bakımından elverişli ekolojilere sahip olan ülkeler içerisinde potansiyel ve avantajlar bakımından mevcut durumu en iyi ülke Türkiye'dir. Çünkü ürün kalitesi gayet yüksek olan ülkenin, sahip olduğu kütüden çeşidinin hem kalite hem de muhafaza ve yola dayanım bakımından dünyadaki limon çeşitleri ile kıyaslandığında eşi benzerinin olmaması sebebiyle ilerleyen yıllarda da uluslararası platformda ağırlığını artırarak korumaya devam edeceği düşünülmektedir (Bostan Budak D., Gültekin U., Uysal O., Subaşı S., Kafa G., Aras Y., 2016).

Dünyada turunçgil meyvelerinde artan çekirdeksizlik taleplerinin limon türünde de arzulanır hale geldiği, bazı küresel fidan şirketlerinin çekirdeksiz limon çeşitlerinin ticarete girişine yönelik hazırlık yaptığı günümüzde, kütüden çeşidinin bütün olumlu özelliklerine sahip çekirdeksiz çeşitlere sahip olan Türkiye'nin yakın gelecekte bu çeşitlerin üretime girmesiyle birlikte ihracatta da önemli bir yere gelmesi beklenmektedir (Bostan Budak D., Gültekin U., Uysal O., Subaşı S., Kafa G., Aras Y., 2016).

Grafik 14: Dünya Limon Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

Kaynak: USDA, 2017

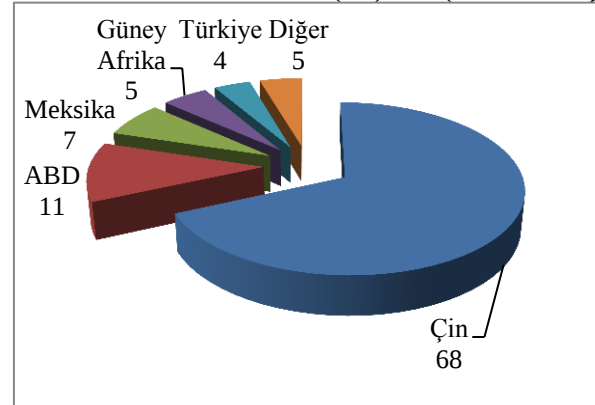
Greyfurt Durum

2015/2016 pazarlama yılında dünya greyfurt üretimi yaklaşık 6,4 milyon ton olarak gerçekleşerek dünya turunçgil üretiminde diğer turunçgiller içerisinde %7'lik pay almaktadır. Dünya toplam greyfurt üretiminin büyük bir bölümü (%68) Çin tarafından karşılanmaktadır. Çin'i ABD (%11) ve Meksika (%7) izlemektedir. Türkiye'nin 250 bin ton greyfurt üretimi ile 5. sırada olduğu görülmektedir (Grafik 15).

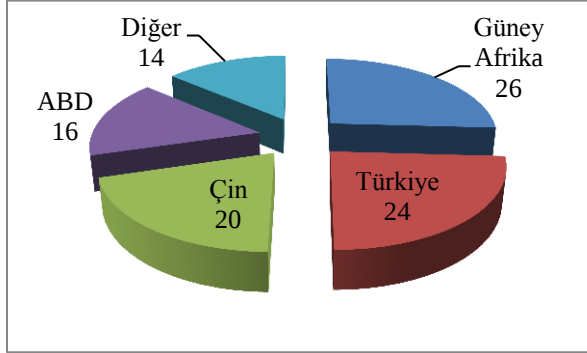
Aynı üretim sezonunda, 4,4 milyon ton greyfurt üretimi ile Çin üretimini bir önceki sezona göre %7 oranında artırmıştır. ABD ise 2015/2016 pazarlama yılında gerçekleştirdiği 728 bin tonluk üretimi bir önceki sezona göre %12 oranında azaltmıştır. Üretimdeki azalmaya bağlı olarak ithalat %60 oranında artış görülmektedir. Bu sezonda Meksika'nın

423 bin tonluk üretim gerçekleştirdiği, bir önceki sezona göre üretiminde ciddi bir artış olmadığı görülmekte iken, ihracatta %16 oranında artış gerçekleşmiştir (Ek Tablo 4).

Grafik 15: Dünya Greyfurt Üretiminde Önemli Ülkeler (%) (2015/2016)

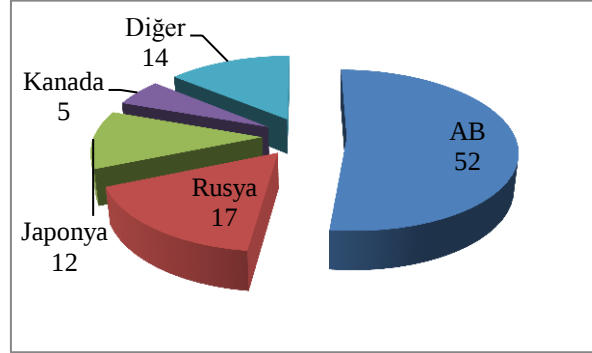

Kaynak: USDA, 2017

Grafik 16: Dünya Greyfurt İhracatında Önemli Ülkeler (%) (2015/2016)

Kaynak: USDA, 2017

2015/2016 yılı dünya toplam greyfurt ihracatı 784 bin ton olarak gerçekleşmiş olup, ihracatta en önemli ülke konumuna %26 ihracat payı ile Güney Afrika geçmiştir. Güney Afrika 203 bin tonluk ihracat miktarını bir önceki sezona göre yaklaşık olarak %8 oranında azaltmıştır. Güney Afrika'yı 190 bin ton ihracat miktarı ile Türkiye izlemektedir. Türkiye dünya greyfurt ihracatının %24'ünü karşılamaktadır ve bir önceki sezona göre ihracatını %31 oranında artırmıştır. Aynı sezonda Türkiye greyfurt ithalatı %33 oranında azalırken, yurt içi tüketimin de önceki sezona göre %35 oranında azaldığı görülmektedir. Çin 159 bin ton ihracat miktarı ile dünya greyfurt ihracatının %20'sini karşılayarak greyfurt üreticisi ülkeler içerisinde ihracatta üçüncü sırayı almıştır (Grafik 16, Ek Tablo 4).

Grafik 17: Dünya Greyfurt İthalatında Önemli Ülkeler (%) (2015/2016)

Kaynak: USDA, 2017

2015/2016 pazarlama yılında dünya toplam greyfurt ithalatı 700 bin ton olarak gerçekleşmiş olup, geçen sezona göre, %4 oranında arttığı görülmektedir. İthalatta ilk sırayı %52'lik pay ile AB ülkeleri almıştır. AB ülkeleri 364 bin tonluk greyfurt ithalatı gerçekleştirerek geçen sezona göre %7 oranında artış gerçekleştirmiştir. AB ülkelerini Rusya (%17) ve Japonya (%12) izlemektedir. Rusya bu sezonda 117 bin tonluk ithalat gerçekleştirerek ithalat miktarını geçen sezona göre %16 oranında artırdığı görülmektedir (Grafik 17 ve Ek Tablo 4).

Dünya greyfurt kullanımı yıllar itibarıyla incelendiğinde 2015/2016 üretim yılında 7 milyon ton olan kullanım miktarının 2012/2013 yılına göre %7 oranında, taze iç tüketimin ise aynı zaman diliminde, %17 oranında arttığı görülmektedir. Veriler ışığında yıllar içinde greyfurt tüketimine olan talebin arttığı görülmektedir (Tablo 4).

Tablo 4: Dünya Greyfurt Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ^a
ARZ					
Üretim	5.842	6.067	6.246	6.363	5.934
İthalat	743	752	670	700	688
Toplam Arz	6.585	6.819	6.916	7.063	6.622
KULLANIM					
İhracat	813	825	736	784	756
Taze İç Tüketim	4.818	5.087	5.422	5.634	5.313
İşlenmiş Ürünler	954	907	758	645	553
Toplam Kullanım	6.585	6.819	6.916	7.063	6.622

Kaynak: TEPGE tarafından USDA verilerinden faydalanılarak hazırlanmıştır. a/ Tahmin

Dünya greyfurt sadok vb. (dahil olmak üzere) üretim miktarında 2000'li yılların başlarından itibaren ciddi bir artış yaşanmaktadır. Söz konusu artışın greyfurt ve benzerlerinin üreticisi olmayan ülkelerin de üretim faaliyetine girişmesi ve turunçgillerin anavatanında yer alan ülkelerin doğal popülasyonlarında bulunan sadok vb. turunçgilleri üretim istatistiklerine yansıtılmalarından kaynaklanmaktadır. Dünyanın greyfurt üreticisi ülkeler arasında birinci sırada yer alan Çin, söz konusu üretim değerine yeni greyfurt ve benzerlerinden oluşan yeni plantasyonların yanı sıra doğal popülasyondan elde edilen üretimi de ticarete konu edilebilir hale getirerek ulaşmıştır.

Greyfurt turunçgiller içerisinde sıcaklık toplamı en yüksek tür olarak öne çıkmaktadır. Sıcaklık toplamının karşılanamadığı yerlerde yetiştirilen greyfurt meyvelerinde acılık ve ekşilik baskın olarak görülmektedir.

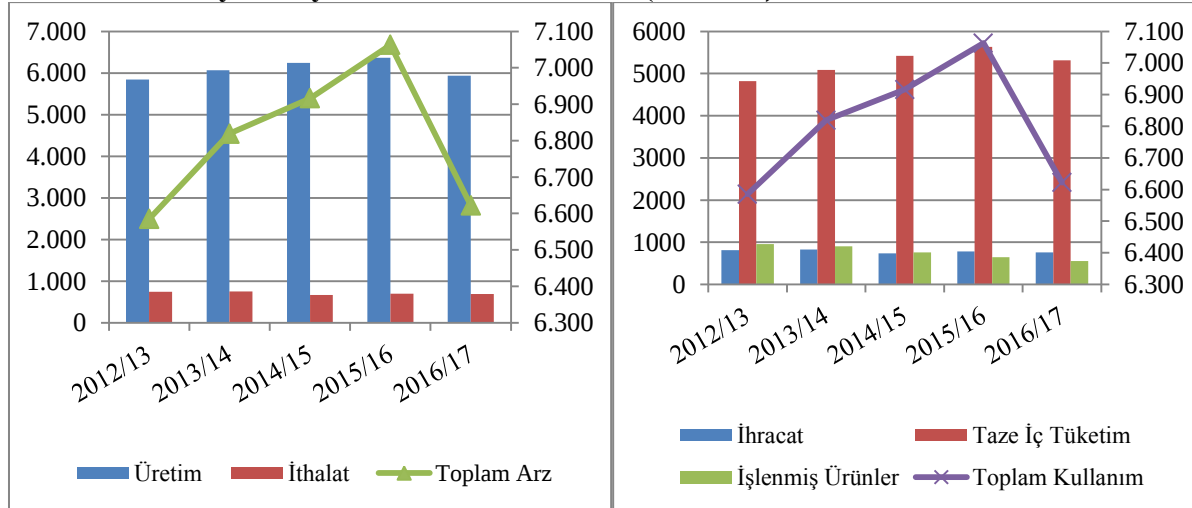
Büyük üretici ülkeler sıralamasında ikinci sırada yer alan ABD'de özellikle Florida ve

Tekras eyaletlerinde greyfurt üretiminin yoğunlaştığı bilinmektedir.

Meksika greyfurt üretimi ise doğrudan tropik kuşakta yer alması sebebiyle yoğun olarak ABD pazarına yönelik karakteri ile dikkat çekmektedir. Güney Afrika güney yarımkürede olması ve özellikle AB ülkelerine yoğunlaşan ihracatında pazar istekleri doğrultusunda ekolojik olarak uygun yörelerde greyfurt üretimi yapmaktadır (Bostan Budak D., Gültekin U., Uysal O., Subaşı S., Kafa G., Aras Y., 2016).

Dünya turunçgil ticaretinde aktif rol oynayan Akdeniz havzası ülkelerinden sadece Türkiye ve İsrail'in ilk on greyfurt üreticisi ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir. Sıcaklık toplamı isteği bakımından Akdeniz havzasının birçok yerinde bu isteği karşılayacak ekolojik şartlar oldukça sınırlıdır. Bu sebeple Türkiye'de yetiştirilen greyfurtlar uluslararası ticaretin öngördüğü yeterli kaliteye ulaşamamaktadır (Bostan Budak D., Gültekin U., Uysal O., Subaşı S., Kafa G., Aras Y., 2016).

Grafik 18: Dünya Greyfurt Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

Kaynak: USDA, 2017

DÜNYADA TAHMİN

2016/17 sezonunda, 92 milyon ton olduğu tahmin edilen dünya toplam narenciye üretiminin yaklaşık %55'ini portakal, %31'ini mandalina, %8'ini limon ve %6'sını greyfurt karşılamaktadır (Grafik 1). 2015/2016 sezonuna göre kıyaslandığında portakal üretiminde %7, limon üretiminde %4 oranında artış, mandalina üretiminde %1, greyfurt üretiminde ise %7 oranında azalma olduğu tahmin edilmektedir.

Portakal Tahmin

USDA'ya göre, 2016/2017 üretim sezonunda 50 milyon ton olduğu düşünülen dünya toplam portakal üretiminin bir önceki pazarlama yılına göre %7 oranında arttığı ve bu sezonda dünya portakal üretiminin %38'ini Brezilya'nın, %12,4'ünü Çin'in, %12'sini AB ülkelerinin karşıladığı tahmin edilmektedir. Portakal üretiminde birinci sırada olan Brezilya'da üretimin önceki sezona göre %34 oranında arttığı düşünülmektedir. Türkiye portakal üretimine bakıldığında 1 milyon 850 bin ton üretim miktarı ile ülkeler arasında yedinci sırada olduğu tahmin edilmektedir (Ek Tablo 1).

2016/2017 sezonu USDA tahminlerine göre, yaklaşık 4,6 milyon ton olarak gerçekleşen dünya portakal ihracatında ilk sırayı %33'lük pay ile Mısır almaktadır. Mısır'ı %24 ihracat payı ile Güney Afrika ve ABD (%14) izlemektedir. Türkiye'nin portakal ihracatına bakıldığında 395 bin ton ile dördüncü sırada olduğu görülmektedir. Bir önceki sezona göre kıyaslandığında dünya toplam portakal ihracatının %4 oranında arttığı tahmin edilmektedir (Ek Tablo 1).

2016/2017 sezonunda USDA'ya göre, dünya toplam portakal ithalatının 4 milyon ton olarak gerçekleştiği ve geçen sezona göre %3 oranında arttığı tahmin edilmektedir. İthalatta ilk sırayı AB ülkeleri (%24) alırken, AB ülkelerini sırasıyla Rusya (%10,7), Suudi Arabistan (%10,6), ve Hong Kong (%7,8) izlemektedir. Türkiye'nin ise 55 bin tonluk toplam portakal ithalatı ile dünyada çok önemli bir yere sahip olmadığı tahmin edilmektedir (Ek Tablo 1).

2016/17 sezonunda gerçekleştiği tahmin edilen 9,7 milyon ton dünya toplam turunçgil ihracatının %48'ini portakal, %25'ini mandalina, %19'unu limon ve %8'ini greyfurt oluşturmaktadır. Aynı sezonda yaklaşık 8,9 milyon ton miktarında gerçekleştiği tahmin edilen ithalatın %42'sini portakal, %24'ünü mandalina, %19'unu limon ve %7'sini greyfurt karşılamıştır (USDA, 2017a).

2016/2017 üretim sezonunda en önemli portakal üreticisi olan Brezilya'nın üretimini olumlu hava koşullarına bağlı olarak önceki sezona göre %34 oranında artıracığı tahmin edilmektedir. Hava koşullarında meydana gelen iyileşmenin iyi çiçeklenme ve yüksek verime katkı sağladığı, üretilen ürünün %72'lik bölümünün işlemeye ayrılacağı tahmin edilmektedir. Üretimde meydana gelen artışa da bağlı olarak ihracatın %17 oranında artacağı düşünülmektedir (USDA, 2017b).

Avrupa Birliği'ndeki üretimin, olumsuz hava koşullarına ve İtalya'nın bazı bölgelerinde görülen Citrus Tristeza virüsüne bağlı olarak %4 oranında azalma göstereceği tahmin edilmektedir (USDA, 2017b).

ABD'deki üretimin verim ve alanlarda görülen azalmaya bağlı olarak önceki sezona göre %17 oranında azalacağı tahmin edilmektedir. Tüketimde %11'lik azalma beklenirken ihracatta ciddi bir farklılık beklenmemektedir. Florida'daki portakal üretiminin çoğunluğu işleme için kullanılırken Kaliforniya ağırlıklı olarak taze pazar için üretmektedir (USDA, 2017b).

Meksika'nın üretiminde önemli bir azalma görülmezken, işleme için daha fazla meyve kullanılması beklendiğinden tüketimin %4 oranında azaldığı tahmin edilmektedir (USDA, 2017b).

Güney Afrika'da 2015/2016 sezonunda görülen kuraklık koşullarındaki iyileşmeye bağlı olarak bu sezonda üretimin %5 dolayında artacağı tahmin edilmektedir.

Artan üretime bağlı olarak ihracatta da artış beklenmektedir (USDA, 2017b).

Artan alan ve verime bağlı olarak Fas'ın 2016/17 sezonunda portakal üretiminin önceki sezona göre %12 oranında arttığı düşünülmektedir. İşlemeye ayrılan portakal miktarında da %43'lük artış olacağı tahmin edilmektedir. Büyük tedarikçilerin, ihracatı artırırken %8 oranında tüketim artışı sağlayacakları düşünülmektedir (USDA, 2017b).

2016/17 üretim sezonunda dünya portakal suyu üretiminin Brezilya'nın son 30 yıldaki en düşük portakal üretimi seviyesinden sıyrılmasıyla birlikte önceki sezona göre %24 oranında arttığı tahmin edilmektedir. Tüketim çok yıllık düşüş trendini sürdürürken, bitiş stoklarında %31'lik artış beklenmektedir (USDA, 2017b).

Mandalina Tahmin

USDA 2017'ye göre; 2016/17 üretim sezonunda dünya mandalina üretimi geçtiğimiz sezona göre, Avrupa Birliği'ndeki %5'lik artış, Çin'deki %5'lik azalma ile beraber yerinde sayarken, ihracatta %6 oranında artış gözlemlendiği tahmin edilmektedir. Dünya mandalina üretiminde %68'lik pay ile Çin ilk sırada yer alırken Çin'i AB ülkeleri (%11), Fas (%4) ve Türkiye'nin (%4) takip ettiği düşünülmektedir. Türkiye'nin dünya mandalina üretiminde yaklaşık 1,2 milyon ton üretim miktarı ile dördüncü. sırada olduğu tahmin edilmektedir.

2016/2017 yılı USDA tahminlerine göre; dünya mandalina ihracatı 2 milyon 445 bin ton olarak gerçekleşmiş olup %29 ihracat payı ile Türkiye ilk sırada yer alırken, sırasıyla Çin (%24), Fas (%21) ve AB ülkelerinin (%10) Türkiye'yi takip etmesi beklenmektedir. Dünya mandalina ihracatının bir önceki sezona göre %6 oranında artmasında, Türkiye'nin %23, Fas'ın %10 oranında ihracatlarını artırmasının etkili olduğu tahmin edilmektedir (Bostan Budak D., Gültekin U., Uysal O., Subaşı S., Kafa G., Aras Y., 2016).

Florida'da gerçekleşen turunçgil yeşillenmesinin bir sonucu olarak ABD'nde portakal suyu üretiminin % 20'lik bir oranda düşmesi beklenmektedir (USDA, 2017b).

Brezilya'da artan portakal üretimine ve işlemeye ayrılan ürün miktarındaki artışa bağlı olarak portakal suyu üretiminde %50'den fazla artış beklenmektedir. Üretimdeki artışın ihracatta %27'lik artış sağlayacağı tahmin edilmektedir (USDA, 2017b).

Meksika'da üretim ve ihracatın düşük oranlarda artması beklenirken, Fas'da önceki sezona göre portakal suyu üretiminde %100'lük artış beklenmektedir (USDA, 2017b).

Avrupa Birliği'nde üretim az miktarda yükselirken, diğer içeceklerle rekabete rağmen tüketimin istikrarlı bir şekilde devam edeceği düşünülmektedir (USDA, 2017b).

2016/2017 yılı USDA tahminlerine göre; dünya mandalina ithalatı 2 milyon 292 bin ton olarak gerçekleşmiş olup ithalatta en önemli payı (%36) Rusya almıştır. Rusya'yı AB ülkeleri (%19) ve ABD (%10) takip etmektedir. Türkiye'nin mandalina ithalatında önemli bir payının olmadığı düşünülmektedir. Dünya mandalina ithalatının bir önceki sezona göre %5 oranında arttığı tahmin edilmektedir.

2016/2017 yılı dünya toplam mandalina kullanımının 2012/2013 yılına göre %16 oranında, aynı sezonda 27 milyon ton olan dünya taze iç tüketiminin ise; 2012/2013 yılına göre %17 oranında arttığı tahmin edilmektedir (Tablo 2).

2016/17 üretim sezonunda dünyada mandalina üretiminde söz sahibi olan ülkelere bakıldığında Çin'in bir önceki sezona göre üretimini %5 azaltırken, Fas'ın %20 oranında, AB ülkelerinin ise %5 oranında artırdığı tahmin edilmektedir. Dünya mandalina üretiminin %3'ünü oluşturan Japonya'nın ise üretimini bir önceki sezona göre %7 oranında artırdığı tahmin edilmektedir (Ek Tablo 2).

Limon Tahmin

2016/17 üretim sezonu USDA tahminlerine göre, 7,2 milyon ton olarak gerçekleşen dünya limon üretiminin önceki sezona göre %4 oranında arttığı düşünülmektedir. İşlemeye ayrılan üretim miktarında da taze tüketimde de %3 oranında artış olacağı tahmin edilmektedir. Güney Afrika ve Türkiye'den yapılan ihracatın artmasıyla birlikte limon ticaretinde artış olduğu düşünülmektedir.

Ülkeler bazında bakıldığında aynı üretim sezonunda %33'lük üretim payı ile Meksika'nın dünya limon üretiminde ilk sırada yer alması beklenirken Meksika'yı sırasıyla, AB ülkeleri (%21), Arjantin (%18), ve ABD'nin (%10) izlediği tahmin edilmektedir. Türkiye %10 üretim payı ile dünya limon üretiminde beşinci sırada yer almaktadır. Arjantin'in bir önceki sezona göre üretim miktarında %6 oranında azalma görülürken, AB ülkelerinde olumlu hava

koşullarına bağlı %20 oranında artış olduğu tahmin edilmektedir (Ek Tablo 3).

2016/17 üretim sezonu USDA tahminlerine göre, Meksika dünya limon ihracatının %36'sını karşılayarak ihracatta ilk sırada yer alırken, Türkiye %26 ihracat payı ile ikinci, Güney Afrika üçüncü (%14), Arjantin ise dördüncü (%12) sırada yer almaktadır. Bir önceki sezona göre dünya limon ihracatının %4 oranında arttığı tahmin edilmektedir.

2016/2017 USDA tahminlerine göre, bu sezonda gerçekleştiği düşünülen 1 milyon 805 bin tonluk limon ithalatı geçen sezona göre ciddi bir farklılık göstermemektedir. İthalatın %38'inin ABD, %25'inin AB ülkeleri ve %12'sinin Rusya tarafından karşılandığı tahmin edilmektedir.

2016/2017 yılında taze iç tüketimin bir önceki sezona göre %3 oranında artarak 5,1 milyon ton olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir.

Greyfurt Tahmin

2016/2017 sezonunda, dünya greyfurt üretiminin 5,9 milyon ton olarak gerçekleştiği tahmin edilirken, %67 üretim payı ile en önemli ülke konumuna Çin geçmiştir. Çin'in greyfurt üretimini olumsuz hava koşulları nedeniyle %8 oranında azalttığı tahmin edilmektedir. Greyfurt üretiminde %10 üretim payı ile ikinci önemli ülke ABD olmuştur. ABD'nin üretimini bir önceki sezona göre ülkede görülen narenciye yeşillenmesine bağlı olarak %15 oranında azalttığı tahmin edilmektedir. Bir önceki sezona göre dünya üretimi kıyaslandığında, üretimde %7 oranında azalma olduğu tahmin edilmektedir (USDA, 2017b).

Aynı sezonda dünya greyfurt ihracatının 756 bin ton olarak gerçekleştiği, %31 ihracat payı ile en önemli ülkenin Güney Afrika olduğu tahmin edilmektedir. Türkiye'den yapılan ihracatın keskin bir şekilde azalmasına bağlı olarak, dünya greyfurt ihracatında bir önceki sezona göre %4 oranında azalma olduğu tahmin edilmektedir. %22 ihracat payı ile Çin'in dünya greyfurt ihracatında ikinci

sırada olduğu tahmin edilmektedir. Çin geçen sezona göre ihracat miktarını %7 oranında artırmıştır. 126 bin ton ihracat miktarı ile Türkiye dünya greyfurt ihracatının %17'sini karşılayarak üçüncü önemli ülke konumuna geçmiştir (USDA, 2017b).

2016/2017 sezonu USDA'ya göre; dünya greyfurt ithalatı 688 bin ton olarak gerçekleşmiş olup, bir önceki sezona göre ithalatta %2 oranında azalma olduğu tahmin edilmektedir. İthalatta en önemli payı sırasıyla AB ülkeleri (%51), Rusya (%16) ve Japonya (%11) almıştır (Ek Tablo 4).

TÜRKİYE'DE DURUM

Türkiye, 2016 yılında yaklaşık 4,3 milyon ton turunçgil üretimi gerçekleştirmekle birlikte; üretimin neredeyse tamamı Ege ve Akdeniz Bölgeleri'nden sağlanmaktadır. Adana, Mersin, Hatay ve Osmaniye illerinde turunçgil üretiminin yoğunlaştığı görülmektedir. Türkiye toplam turunçgil üretiminin en önemli kısmını oluşturan Akdeniz Bölgesi'nde (%88) yine Türkiye toplam portakal üretiminin %36'sı, mandalina üretiminin %27'si, limon üretiminin %19'u ve greyfurt üretiminin %6'sı gerçekleştirilmektedir.

Türkiye'de 2015 ve 2016 yılları itibarı ile toplam ağaç sayısında görülen artışa bağlı olarak turunçgil üretiminde de artış görülmüştür. 2016 yılı için toplam turunçgil üretimi içerisinde en fazla üretimi yapılan tür portakaldır (%43), portakalı sırasıyla mandalina (%31), limon (%20) ve greyfurt (%6) takip etmektedir. 2015 yılına göre toplam turunçgil üretimi %8 oranında artış gösterirken, sadece mandalananın King çeşidinde %7 oranında azalma gerçekleşmiştir. 2015 sezonuna göre en fazla artış (%16) mandalina üretiminde olmuştur (Tablo 5).

Tablo 5: Türkiye'de Turunçgil Dikim Alanı, Üretim, Verim ve Ağaç Sayısı

Ürün adı	Toplu meyveliklerin alanı (Bin dekar)	Üretim (Bin ton)	Ağaç başına ort. verim (Kg)	Meyve veren yaşta ağaç sayısı (Bin adet)	Meyve vermeyen yaşta ağaç sayısı (Bin adet)	Toplam ağaç sayısı (Bin adet)
2015						
Toplam Portakal	543	1.817	-	14.055	889	14.945
Portakal (Washington)	390	1.351	132	10.239	455	10.693
Portakal (Yafa)	20	71	115	614	37	651
Portakal (Diğer)	133	396	123	3.203	397	3.600
Toplam Mandalina	435	1.156	-	11.786	2.230	14.016
Mandalina (Satsuma)	227	726	108	6.730	950	7.680
Mandalina (Clementin)	28	84	102	819	56	875
Mandalina (King)	2	6	113	56	5	61
Mandalina (Diğer)	178	341	81	4.180	1.219	5.399
Limon	286	751	107	7.030	1.444	8.474
Greyfurt (Greyfurt)	63	250	174	1.435	97	1.532
Turunç	0	2	37	57	23	80
TOPLAM	1.327	3.976	-	34.363	4.683	39.046
2016						
Toplam Portakal	527	1.850	-	13.861	700	14.562
Portakal (Washington)	375	1.358	136	9.950	438	10.388
Portakal (Yafa)	19	71	124	574	45	619
Portakal (Diğer)	132	421	126	3.337	217	3.554
Toplam Mandalina	466	1.337	-	13.305	2.901	16.206
Mandalina (Satsuma)	234	795	110	7.259	968	8.227
Mandalina (Clementin)	28	95	106	899	71	970
Mandalina (King)	2	6	116	51	4	55
Mandalina (Diğer)	202	441	86	5.096	1.859	6.955
Limon	300	851	96	8.820	1.225	10.045
Greyfurt (Greyfurt)	62	253	181	1.395	78	1.473
Turunç	0	2	40	57	23	80
TOPLAM	1.355	4.293	-	37.437	4.927	42.365

Kaynak: TÜİK (Erişim Tarihi: 10.11.2017)

Türkiye'nin turunçgil üretimi son on yılda %44'lük artışla yaklaşık 4,29 milyon ton seviyesine ulaşmıştır. 2007 yılında toplam turunçgil üretim alanı 111 bin hektar iken, %23 artışla 2016 yılında 135 bin hektar alana çıkmıştır. Son 10 yıllık dönemdeki artışının

Portakal Durum

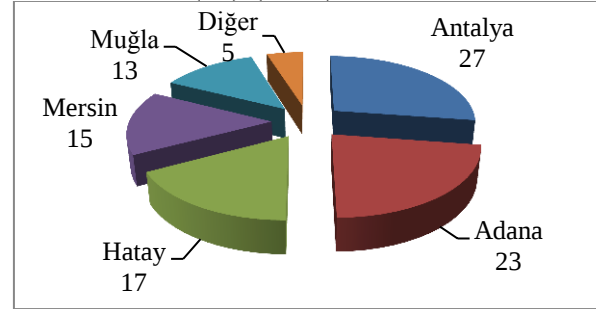
Türkiye'de son dönemlerde üretimde özellikle yurt dışı pazar taleplerine uygun olarak yeni tür ve çeşitlerin üretimine doğru bir eğilim görülmesine karşın eski tür ve çeşitlerin üretimi halen yaygındır (Uysal O., Polatöz S., 2017).

Türkiye'de 2015/2016 üretim sezonunda portakal üretiminin %87'si Akdeniz, %13'ü Ege Bölgesi'nden karşılanmaktadır (Ek Tablo 11). Aynı sezonda Türkiye'de gerçekleşen 1.816.798 ton portakal üretiminde %27 üretim payı ile Antalya ilk sırada yer alırken, Antalya'yı Adana (%23) ve Hatay (%17) illeri takip etmektedir (Grafik 19). Bir önceki sezona göre toplam

nedeni üretim alanlarının artışının yanı sıra ağaç başına verim artışından kaynaklanmaktadır. Ancak bu artışın üretim periyodunu uzatmaya dönük olarak yapılması önem arz etmektedir (Uysal O., Polatöz S., 2017).

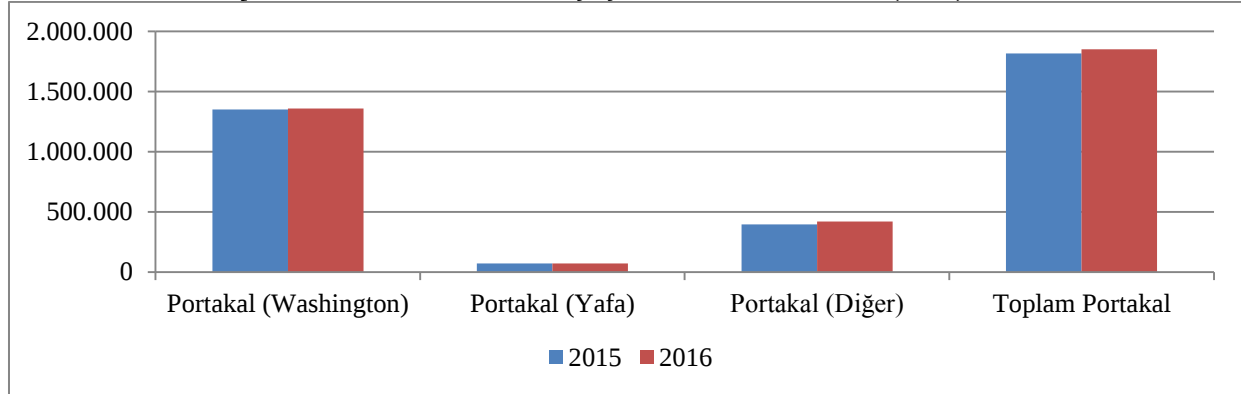
portakal üretiminde %2 oranında artış olduğu görülmektedir (Ek Tablo 10).

Grafik 19: Türkiye Portakal Üretiminde Önemli İller (%) (2015)

Kaynak: TÜİK

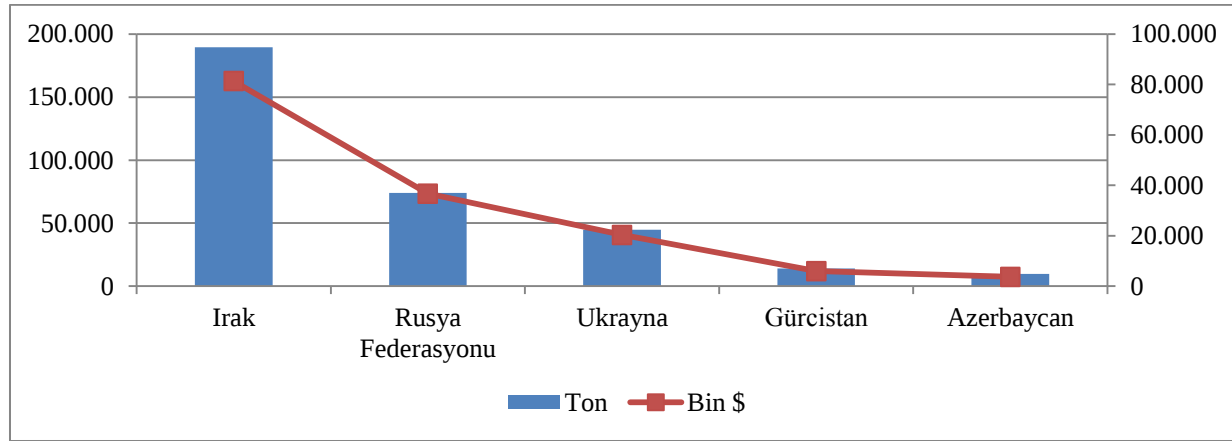
Grafik 20: Türkiye'de Üretilen Portakal Çeşitlerinin Miktarları (Ton)

Kaynak: TÜİK

2015/2016 üretim sezonunda Türkiye'de üretilen portakal çeşitlerinin %74'ünü Washington, %4'ünü ise Yafa çeşidi portakal oluşturmuştur, sonraki sezonda da durumun benzer olduğu tahmin edilmektedir.

Washington çeşidi portakalın 2016 yılında üretiminin önceki yıla göre yaklaşık olarak %2 oranında arttığı tahmin edilmektedir (Grafik 20).

Grafik 21: Türkiye'nin Portakal İhracatı Yaptığı Önemli Ülkeler (2016)

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin 2016 yılı toplam portakal ihracatı 402 bin 949 ton olup bunun %47'sini Irak'a, %18' ini Rusya Federasyonu'na ve %11'ini Ukrayna'ya gerçekleştirmektedir (Grafik 21).

Türkiye'de özellikle portakal üretimi ağırlıklı olarak orta mevsim göbekli portakal çeşitleri ve bir miktar geçi normal portakal çeşitlerinden meydana gelmektedir. Bu durum ihracatı olumsuz yönde etkilemektedir (Uysal O., Polatöz S., 2017).

Aynı yılda portakal ithalatı ise; 36 bin 797 ton olup neredeyse tamamı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden sağlanmaktadır. Bir önceki seneye göre portakal ithalatının %19

oranında azaldığı görülmektedir (Ek Tablo 16).

TÜİK verilerine göre; Türkiye portakal üretici fiyatları, 2013 yılında 0,54 TL/Kg, 2014 yılında 0,53 TL/Kg, 2015 yılında 0,67 TL/Kg, 2016 yılında 0,62 TL/Kg ve 2017 yılında 0,68 TL/Kg olarak gerçekleşmiştir (Ek Tablo 20).

Türkiye'nin portakal arz ve talep dengesi incelendiğinde oldukça önemli miktarda arz fazlalığı bulunmaktadır. Söz konusu arz fazlalığı iç tüketimi artırıcı kampanyalar ve dış ticarete yeni pazarlar ile giderilecektir (Uysal O., Polatöz S., 2017).

Tablo 6: Türkiye Portakal Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ^a
ARZ				
Üretim	1.781	1.780	1.817	1.850
İthalat	32	45	36	48
Toplam Arz	1.813	1.825	1.853	1.898
KULLANIM				
İhracat	346	302	358	389
*Tüketim	1.467	1.523	1.495	1.509
Toplam Kullanım	1.813	1.825	1.853	1.898

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, TEPGE Hesapları

^a Tahmin

Üretim sezonu Eylül-Mayıs ayları baz alınarak hesaplanmıştır.

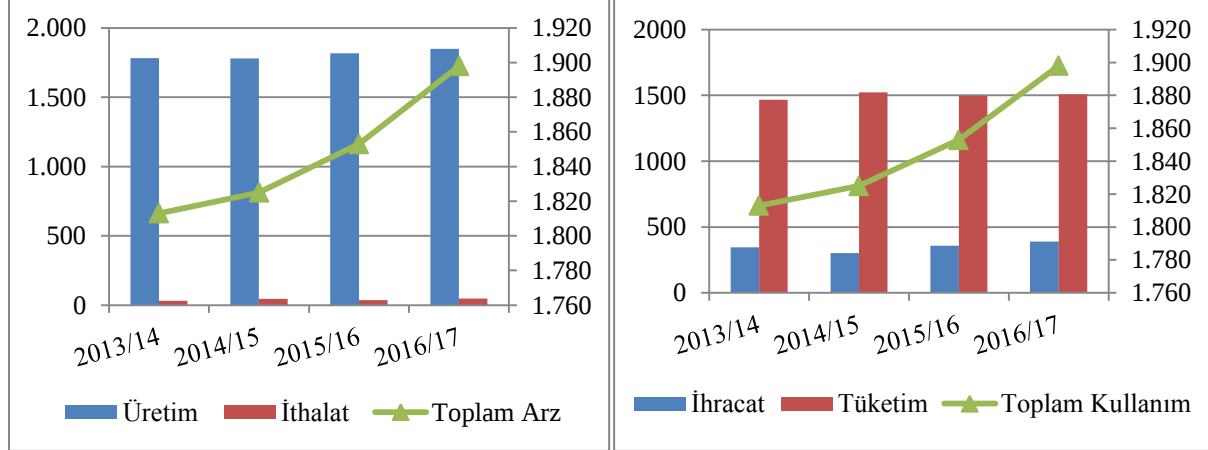
Portakal taze ve kurutulmuş olarak alınmıştır.

* Taze iç tüketim verilerinde USDA tarım istatistiklerinden yararlanılmıştır.

2015/2016 üretim sezonunda Türkiye'nin toplam portakal tüketimi 1 milyon 495 bin ton olarak gerçekleşmiş olup, bir önceki sezona göre %2 oranında azalmıştır. Toplam portakal kullanımında ise, %2 oranında artış görülmektedir.

İthalat 36 bin ton olarak gerçekleşmiş ve önceki sezona göre %20 oranında azalmıştır. İhracatın ise %19 oranında arttığı görülmektedir (Tablo 6).

Grafik 22: Türkiye Portakal Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

Kaynak: TÜİK

TÜİK verilerine göre; kişi başı portakal tüketimi 2012/2013 üretim sezonunda 17,5

kg, sonraki sezonda 16,9 kg, 2014/2015 üretim sezonunda 17,2 kg ve 2015/2016 sezonunda ise 15,8 kg olarak gerçekleşmiştir.

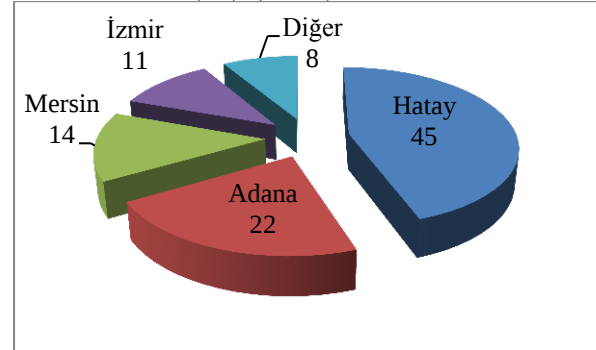
Mandalina Durum

Türkiye mandalina üretimi ağırlıklı olarak Satsuma grubu çeşitlerle gerçekleşmektedir. Halen mevcut mandalina üretim yapısı, dünya çapında tüketicilerin özellikle istediği çekirdeksizlik niteliğine sahip değildir. Özellikle mandalinada uluslararası piyasalarda çekirdeksizlik en önde gelen tüketici talebidir. Mandalina üretiminde ve ihracatında sürdürülebilir bir rekabetçi ülke olabilmek için sezonun 7-8 ayına yayılabilen ve çekirdeksizlik özelliğine sahip çeşitlerle üretim yapılması zorunluluğu bulunmaktadır (Bostan Budak D., Gültekin U., Uysal O., Subaşı S., Kafa G., Aras Y., 2016).

Türkiye'de 2015/2016 üretim sezonunda 1 milyon 156 bin ton mandalina üretimi gerçekleşmiş olup, üretimin %84'ü Akdeniz, %14'ü Ege Bölgesi'nden karşılanmaktadır. İllere göre mandalina üretimine bakıldığında ise, aynı sezonda %45 üretim payı ile Hatay'ın Türkiye mandalina üretiminde ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Hatay'ı

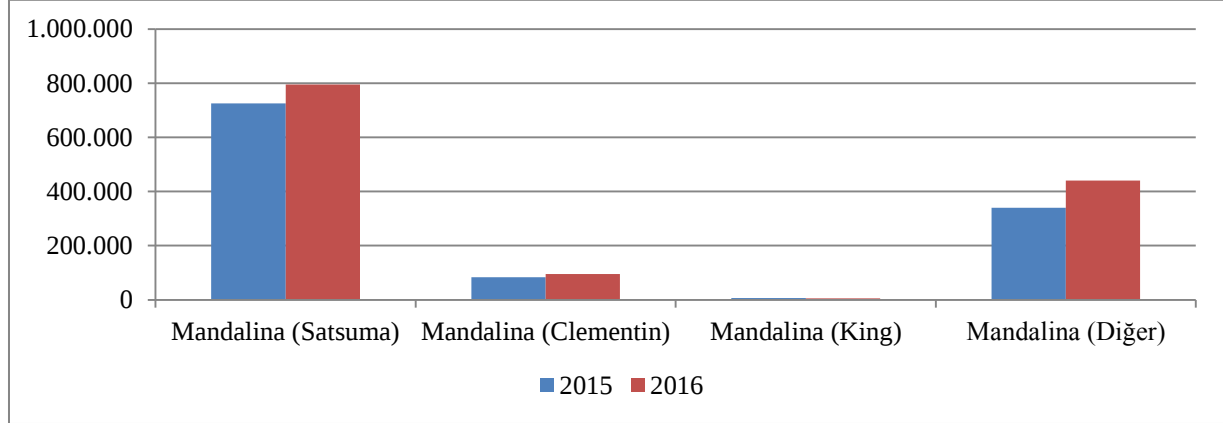
Adana (%22) ve Mersin (%14) illeri izlemektedir (Grafik 23).

Grafik 23: Türkiye Mandalina Üretiminde Önemli İller (%) (2015)

Kaynak: TÜİK

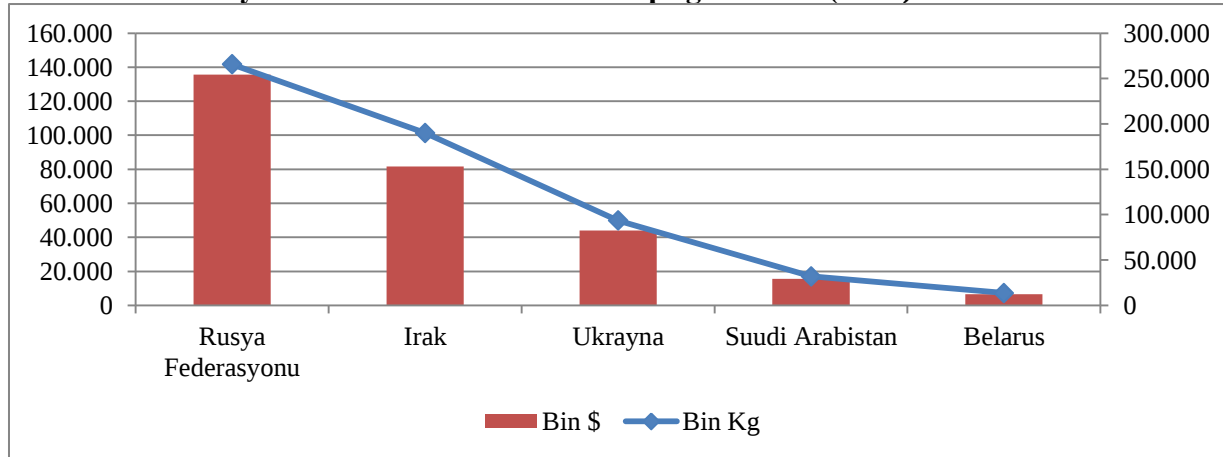
2015/2016 üretim sezonunda Türkiye'de üretilen mandalina çeşitlerinin %63'ünü 726 bin ton üretim miktarı ile Satsuma oluşturmuştur. Üretiminin bir sonraki sezonda %10 oranında arttığı tahmin edilmektedir. Toplam mandalina üretimi ise; 2015/2016 sezonunda önceki sezona göre %10 oranında artmıştır (Grafik 24).

Grafik 24: Türkiye’de Üretilen Mandalina Çeşitlerinin Miktarları (Ton)

Kaynak: TÜİK

Türkiye’nin 2016 yılında toplam mandalina ihracatı 673 bin ton olup; bunun %40’ını Rusya Federasyonu’na, %28’ini Irak’a ve %14’ünü Ukrayna’ya gerçekleştirmektedir (Grafik 25). Mandalina ithalatı ise; 22 bin

435 ton olup %88’i Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nden, %11’i Rusya Federasyonu’ndan sağlanmaktadır (Ek Tablo 17).

Grafik 25: Türkiye’nin Mandalina İhracatı Yaptığı Ülkeler (2016)

Kaynak: TÜİK

TÜİK verilerine göre mandalina üretici fiyatları, 2013 yılında 0,71 TL/Kg, 2014 yılında 0,61 TL/Kg, 2015 yılında 0,70 TL/Kg, 2016 yılında 0,70 TL/Kg ve 2017 yılında 0,75 TL/Kg olarak gerçekleşmiştir (Ek Tablo 20).

Türkiye’nin mandalina üretimi dünyadaki gelişmelerle uyumlu bir şekilde artış

göstermiş ve bu durumun ihracatta olumlu yansımaları olmuştur. Türkiye mandalina üretiminin yaklaşık yarısının ihraç edilmesine rağmen, halihazırda Türkiye’nin mevcut üretim yapısı uluslararası rekabetçilik kapsamında sürdürülebilir görünmemektedir (Uysal O., Polatöz S., 2017).

Tablo 7: Türkiye Mandalina Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ^a
ARZ				
Üretim	942	1.047	1.156	1.337
İthalat	17	19	22	6
Toplam Arz	959	1.066	1.179	1.343
KULLANIM				
İhracat	525	616	569	596
*Tüketim	434	450	609	747
Toplam Kullanım	959	1.066	1.179	1.343

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, TEPGE Hesapları

^a Tahmin

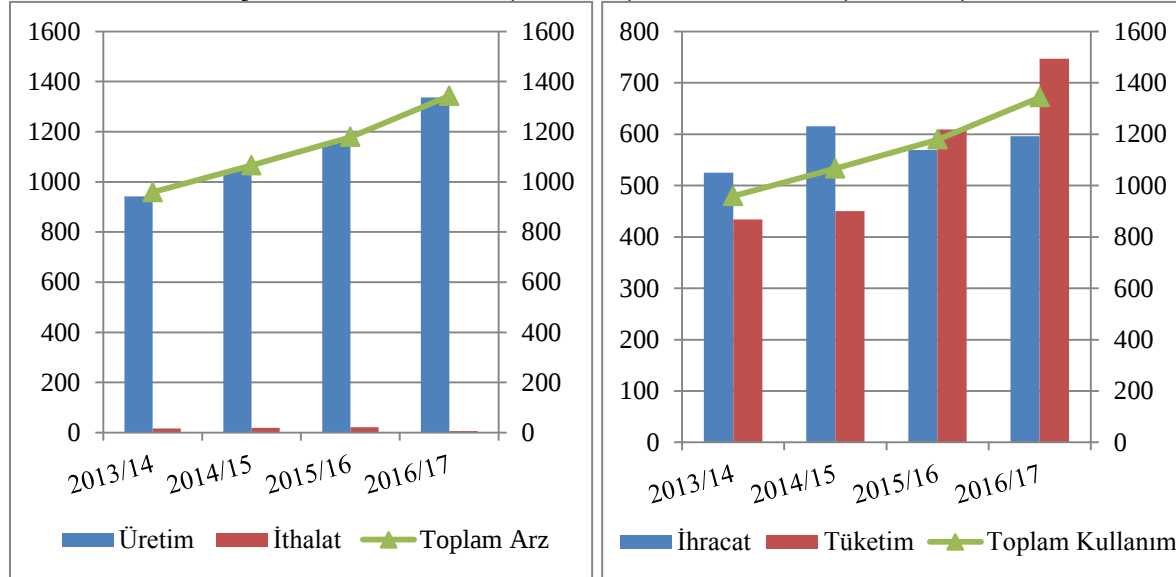
Üretim sezonu Eylül-Mayıs ayları baz alınarak hesaplanmıştır.

2013/16 yıllarında mandarin, klemantin, viking vb. (taze/kurutulmuş) verilerinden, 2016/17 sezonunda mandarinler (Tanjerin ve Satsumalar dahil); taze veya kurutulmuş verilerinden faydalanılmıştır.

* Taze iç tüketim verilerinde USDA tarım istatistiklerinden yararlanılmıştır.

2015/2016 pazarlama yılında Türkiye'nin toplam mandalina tüketimi 609 bin ton olarak gerçekleşirken, bir önceki sezona göre %35 oranında arttığı görülmektedir. Toplam mandalina kullanımı ise önceki sezona göre,

%11 oranında artmıştır. Aynı sezonda mandalina ithalatı 2013/2014 sezonuna göre %34 oranında artarken, ihracatın %8 oranında arttığı görülmektedir (Tablo 7).

Grafik 26: Türkiye Mandalina Arzı (Bin Ton) ve Kullanımı (Bin Ton)

Kaynak: TÜİK

TÜİK verilerine göre; kişi başı mandalina tüketimi 2012/2013 üretim sezonunda

5,7 kg, sonraki sezonda 5 kg, 2014/2015 üretim sezonunda 5,2 kg ve 2015/2016 üretim sezonunda 6,9 kg olarak gerçekleşmiştir.

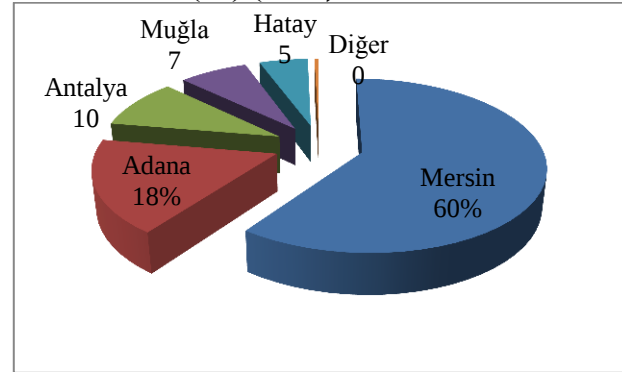
Limon Durum

Türkiye’de son birkaç yıldır limon fiyatlarının beklentilerin üzerinde olması nedeniyle turunçgil üretiminin gerçekleştirildiği bölgelerde bahçe tesisinde öncelikle tercih edilen tür limon olmuştur. Ancak yeni bahçe tesisinde daha sık dikim aralığının tercih edilmesi nedeniyle üretim alanlarında önümüzdeki 5 yıl içerisinde yaklaşık %1’lik bir azalış gerçekleşeceği öngörülmektedir (Uysal O., Polatöz S., 2017).

Türkiye’nin limon üretimi, portakal ve mandalinaya kıyasla ticari anlamda daha uzun bir periyodu kapsamaktadır. En büyük avantaj ağırlıklı olarak üretilen Kütdiken çeşidinin sahip olduğu üstün kalite ve yaklaşık 9 aya varan muhafaza edilebilme özelliğidir. Ayrıca yeni geliştirilen çekirdeksiz limon çeşitlerinin uluslararası anlamda sahip olduğu yüksek potansiyel de limonculuğun kırılgan yapısını daha güvenli bir yapıya dönüştürme olasılığını kuvvetlendirmektedir (Bostan Budak D., Gültekin U., Uysal O., Subaşı S., Kafa G., Aras Y., 2016).

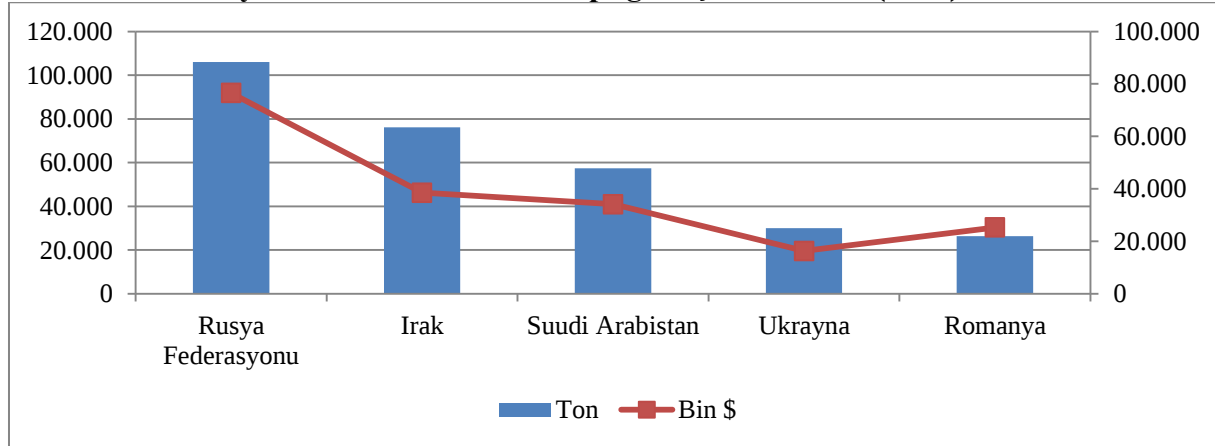
Türkiye’de 2015/2016 üretim sezonunda 750 bin 550 ton limon üretimi gerçekleşmiş olup, üretimin %92’sini Akdeniz, %7’sini Ege Bölgesi karşılamaktadır. Üretimde bir önceki sezona göre %3 oranında artış görülmektedir. İllerin limon üretimlerine bakıldığında ise aynı sezonda %60 üretim payı ile Mersin’in Türkiye limon üretiminde ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Mersin’i Adana (%18) ve Antalya (%10) illeri izlemektedir (Grafik 27).

Grafik 27: Türkiye Limon Üretiminde Önemli İller (%) (2015)

Kaynak: TÜİK

Grafik 28: Türkiye’nin Limon İhracatı Yaptığı Başlıca Ülkeler (2016)

Kaynak: TÜİK

Türkiye’nin 2016 yılında toplam limon ihracatı 448 bin 781 ton olarak gerçekleşmiş, %24 ihracat payı ile en fazla limon ihracatı Rusya Federasyonu’na yapılmıştır. Irak (%17) ve Suudi Arabistan (%13) en fazla limon ihraç edilen ülkeler arasında yer almaktadır (Grafik 28).

Limon ithalatı ise 3 bin 82 ton olarak gerçekleşmiş olup, %56’sı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nden, %16’sı Rusya Federasyonu’ndan, %12’si Brezilya’dan, sağlanmıştır (Ek Tablo 18).

Tablo 8: Türkiye Limon Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ^a
ARZ				
Üretim	726	725	751	851
İthalat	2	2	3	4
Toplam Arz	728	727	753	855
KULLANIM				
İhracat	404	449	394	493
Tüketim	324	278	359	362
Toplam Kullanım	728	727	753	855

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, TEPGE Hesapları

^a Tahmin

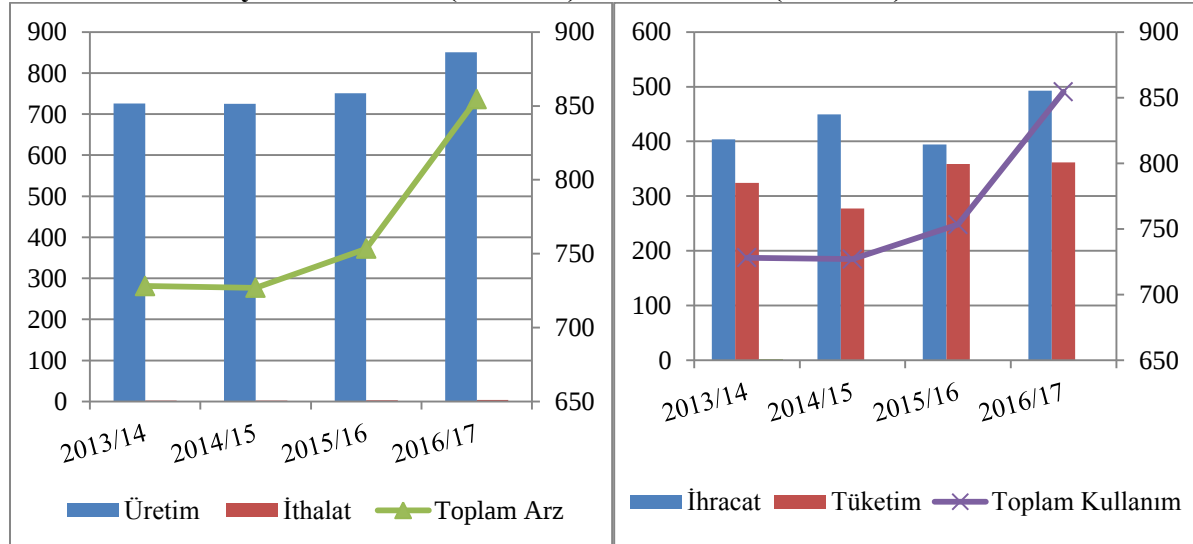
Üretim sezonu Eylül-Mayıs ayları baz alınarak hesaplanmıştır.

Limon ve tatlı limon (taze/kurutulmuş) olarak alınmıştır.

* Taze iç tüketim verilerinde USDA tarım istatistiklerinden yararlanılmıştır.

2015/2016 üretim sezonunda Türkiye'nin toplam limon tüketiminin geçen sezona göre %29, toplam limon kullanımının ise bir önceki sezona göre %4 oranında arttığı görülmektedir. İhracatta önceki sezona göre %12 oranında azalma gözlenirken, 3 bin ton olarak gerçekleşen ithalatta önemli bir artış görülmektedir (Tablo 8).

TÜİK verilerine göre limon üretici fiyatları, 2013 yılında 0,72 TL/Kg, 2014 yılında 0,91 TL/Kg, 2015 yılında 1,08 TL/Kg, 2016 yılında 1,39 TL/Kg ve 2017 yılında 1,39 TL/Kg olarak gerçekleşmiş olup, yıllara göre limon üretici fiyatlarının artış eğiliminde olduğu söylenebilmektedir (Ek Tablo 20).

Grafik 29: Türkiye Limon Arzı (Bin Ton) ve Kullanımı (Bin Ton)

Kaynak: TÜİK

TÜİK verilerine göre; 2012/2013 üretim sezonunda kişi başı limon tüketimi 3,8 kg, 2013/2014 üretim sezonunda 3,1 kg, 2014/2015 üretim sezonunda 3,2 kg,

2015/2016 sezonunda ise 3,5 kg olarak gerçekleşmiştir.

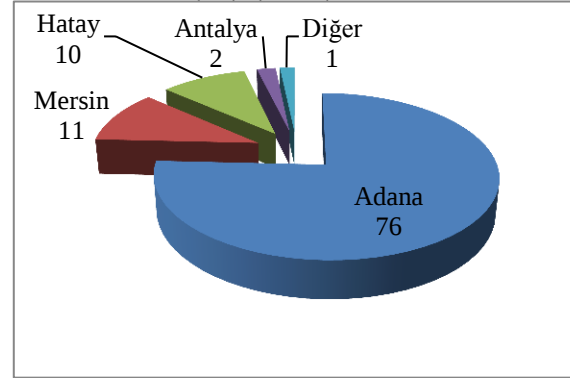
Greyfurt Durum

Türkiye greyfurt üretiminin büyük bir bölümü renkli greyfurt çeşitleri ile gerçekleştirilmektedir. Fakat Türkiye ekolojisinin, greyfurtun ihtiyacı olan sıcaklık toplamını karşılayamaması sebebiyle, uluslararası pazarlarda kabul görmüş olan kalite parametrelerine ulaşamamakta acı ve ekşi bir meyve oluşumu söz konusu olmaktadır. Bu sebepten her ne kadar ihracatı yapılıyor olsa da Türk greyfurtunun iklim kaynaklı kalite düşüklüğü sebebiyle rekabetçi bir seviyeye ulaşması zor görünmektedir (Bostan Budak D., Gültekin U., Uysal O., Subaşı S., Kafa G., Aras Y., 2016).

Türkiye’de 2015/2016 üretim sezonunda 250 bin 25 ton olarak gerçekleşen greyfurt üretiminin %98’i Akdeniz, %2’si Ege Bölgesi’nden karşılanmaktadır. İllere göre

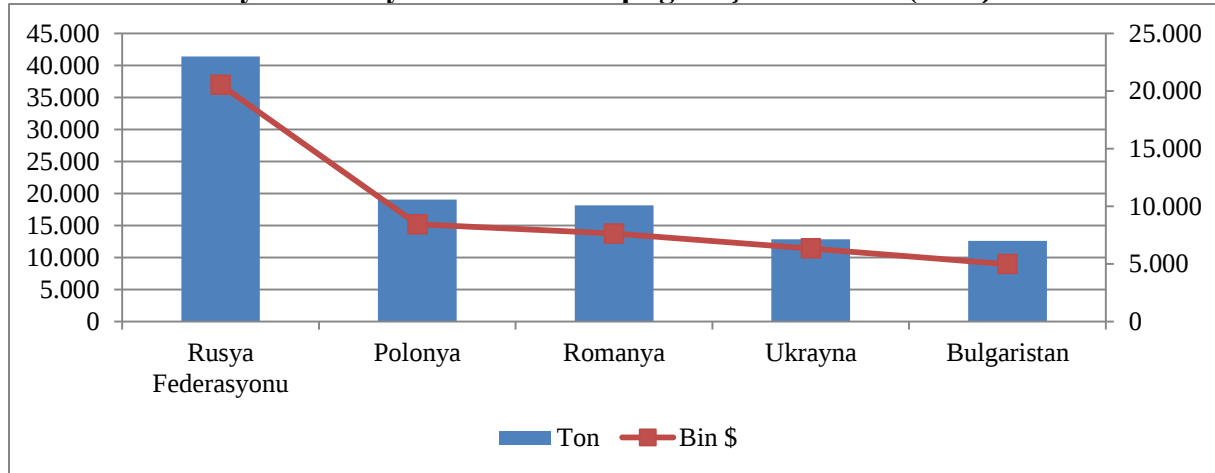
greyfurt üretimine bakıldığında aynı sezonda %76 üretim payı ile Adana’nın Türkiye greyfurt üretiminde ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Adana’yı, Mersin (%11) ve Hatay (%10) illeri izlemektedir (Grafik 30).

Grafik 30: Türkiye Greyfurt Üretiminde Önemli İller (%) (2015)

Kaynak: TÜİK

Grafik 31: Türkiye’nin Greyfurt İhracatı Yaptığı Başlıca Ülkeler (2016)

Kaynak: TÜİK

Türkiye’de 2016 yılında 182 bin 303 ton olarak gerçekleşen toplam greyfurt ihracatının %23’ünü Rusya, %10’unu Polonya, %10’unu Romanya karşılamaktadır (Grafik 31). Greyfurt dış ticaretinde gerek kalite gerekse çeşit sorunlarının yaşanması söz konusu türün ihracatını olumsuz yönde etkilemektedir (Uysal O., Polatöz S., 2017).

Aynı yılda 2 bin 123 ton olarak gerçekleşen greyfurt ithalatının %79’u Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nden, %10’u Çin’den, %9’u ise Rusya Federasyonu’ndan sağlanmaktadır (Ek Tablo 19).

TÜİK verilerine göre, greyfurt üretici fiyatları 2012 yılında 0,45 TL/Kg, 2013 yılında 0,48 TL/Kg, 2014 yılında ise 0,50 TL/Kg olarak gerçekleşmiştir (Ek Tablo 20).

Tablo 9: Türkiye Greyfurt Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ^a
ARZ				
Üretim	229	230	250	253
İthalat	5	3	2	3
Toplam Arz	234	233	252	256
KULLANIM				
İhracat	169	146	186	125
Tüketim	65	87	66	131
Toplam Kullanım	234	233	252	256

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, TEPGE Hesapları

^a Tahmin

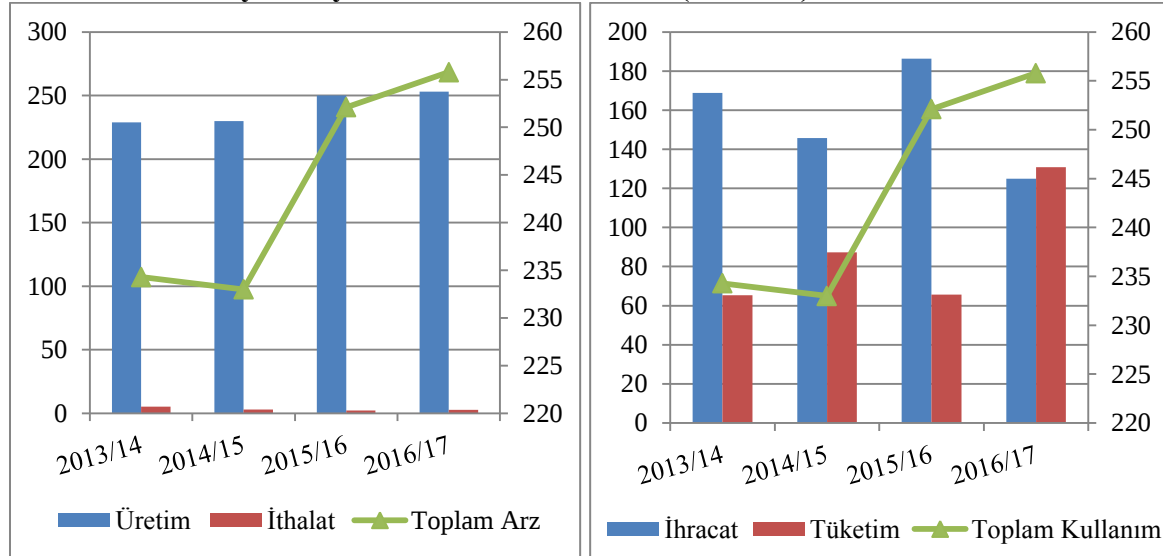
Üretim sezonu Eylül-Mayıs ayları baz alınarak hesaplanmıştır.

Greyfurt, greyfurt ve pomelo (taze ve kurutulmuş) olarak alınmıştır.

*Taze iç tüketim verilerinde USDA tarım istatistiklerinden yararlanılmıştır.

2015/2016 üretim sezonunda 2 bin ton olarak gerçekleşen greyfurt ithalatı önceki sezona göre %30 oranında azalırken, ihracat yine aynı sezona göre %28 oranında artmıştır.

Toplam greyfurt tüketimi 66 bin ton olarak gerçekleşmiş olup önceki sezona göre %25 oranında azalmıştır (Tablo 9).

Grafik 32: Türkiye Greyfurta Arzı ve Kullanımı (Bin Ton)

Kaynak: TÜİK

TÜİK verilerine göre; kişi başı greyfurt tüketimi 2012/2013 üretim sezonunda 1,1 kg sonraki sezonda 0,6 kg, 2014/2015 üretim

sezonunda 0,9 kg ve 2015/2016 sezonunda 0,6 kg olarak gerçekleşmiştir.

TÜRKİYE'DE TAHMİN

Portakal Tahmin

2016/2017 üretim sezonunda 1,85 milyon ton olarak gerçekleştiği tahmin edilen portakal üretiminin önceki sezona göre %2, ithalatın %33, ihracatın ise %9 oranında arttığı tahmin edilmektedir. 1,5 milyon ton olarak gerçekleşen tüketimin önceki sezona göre %1 oranında arttığı tahmin edilmektedir.

Gelecek dönemlerde portakal üretiminin artması beklenmektedir. Bu artışın temel nedenleri arasında daha sık dikim aralığının tercih edilmesi ve yeni tercih edilen portakal

tür ve çeşitlerinin nispeten yüksek olması gösterilmektedir (GTHB, 2016).

Türkiye’de 2017 yılında 583.700 da alanda 2.004.518 ton, 2018 yılında 596.870 da alanda 2.070.666 ton portakal üretimi gerçekleşeceği öngörülmektedir. Türkiye’nin portakalda net ihracatçı olması ve Rusya Federasyonu gibi önemli ve yakın pazara olan nakliye avantajı gibi nedenlerden dolayı ihracatta da artış öngörülmektedir (GTHB, 2016).

Mandalina Tahmin

Mandalina üretiminin 2016/2017 sezonunda, önceki sezona göre %16 oranında artarak 1,3 milyon ton olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Önceki sezona göre ihracatta %5’lik artış beklenirken, ithalatta %73

oranında azalma olması beklenmektedir. Toplam mandalina tüketimi aynı sezonda 747 bin ton olarak gerçekleşmiş iken, 2015/2016 sezonuna göre %23 oranında arttığı tahmin edilmektedir.

Limon Tahmin

2016/2017 üretim sezonunda 851 bin ton üretiminin yapıldığı tahmin edilen limonun önceki sezona göre üretiminin %13 oranında arttığı tahmin edilmektedir. 4 bin ton olarak gerçekleştiği düşünülen ithalatın önceki sezona göre %27, ihracatın ise %25 oranında arttığı tahmin edilmektedir. Aynı sezonda 362 bin ton olması beklenen toplam limon tüketiminin önceki sezona göre önemli bir artış göstermediği tahmin edilmektedir.

Limonda yıllar itibarıyla yeterlilik düzeyleri incelendiğinde %100’ün üzerinde gerçekleştiği görülmektedir. Son yıllarda üretim alanlarında önemli artış yaşanmaktadır. Yeni plantasyonların üretimine başlamasıyla birlikte üretim

miktarında da önemli artışlar yaşanacağı beklenmektedir. Limon üretim alanlarındaki artışın en önemli nedeni ihracat potansiyelinin yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Çünkü Türkiye’de üretilen limonlarda ürün kalitesi yüksek, kalite ve muhafaza koşulları oldukça iyi ve doğal depolama imkanı bulunmaktadır. Son dönemlerde yapılan Ar-Ge çalışmaları sonucunda yeni geliştirilen çeşitlerin dünya piyasasında yoğun ilgi görmesi ihracat şansını da artıracaktır (GTHB, 2016).

Türkiye’de 2017 yılında 270.734 da alanda 765.187 ton, 2018 yılında 272.347 da alanda 776.941 ton limon üretimi gerçekleşeceği öngörülmektedir (GTHB, 2016).

Greyfurt Tahmin

2016/2017 üretim sezonunda 253 bin ton olarak gerçekleştiği tahmin edilen greyfurt üretiminde ithalatın yaklaşık 3 bin ton ile önceki sezona göre %34 oranında arttığı tahmin edilmektedir. İhracatın ise %33’lük

azalmayla 125 bin tona gerilediği tahmin edilmektedir. 131 bin ton olarak gerçekleştiği düşünülen toplam greyfurt tüketiminin önceki sezona göre %99 oranda arttığı tahmin edilmektedir.

EK TABLOLAR

Ek Tablo 1: Dünya Portakal Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2007/2008- 2016/2017

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Brezilya						
2007/2008	16.850	1	16.851	34	5.026	11.791
2008/2009	17.014	3	17.017	29	5.277	11.711
2009/2010	15.830	9	15.839	37	4.827	10.975
2010/2011	22.603	14	22.617	34	5.488	17.095
2011/2012	20.482	13	20.495	20	7.255	13.220
2012/2013	16.361	15	16.376	20	5.421	10.935
2013/2014	17.870	17	17.887	20	6.035	11.832
2014/2015	16.714	16	16.730	28	5.196	11.506
2015/2016	14.362	16	14.378	24	5.296	9.058
2016/2017	19.217	16	19.233	28	5.333	13.872
Çin						
2007/2008	5.450	62	5.512	124	5.143	245
2008/2009	6.000	66	6.066	155	5.729	182
2009/2010	6.500	80	6.580	158	6.220	202
2010/2011	5.900	99	5.999	92	5.727	180
2011/2012	6.900	98	6.998	129	6.349	520
2012/2013	7.000	88	7.088	83	6.405	600
2013/2014	7.600	88	7.688	108	6.865	715
2014/2015	6.600	146	6.746	53	6.043	650
2015/2016	6.900	220	7.120	74	6.446	600
2016/2017	6.200	300	6.500	62	5.888	550
AB						
2007/2008	6.492	1.040	7.532	242	5.772	1.518
2008/2009	6.530	846	7.376	236	5.869	1.271
2009/2010	6.244	959	7.203	272	5.717	1.214
2010/2011	6.198	800	6.998	318	5.324	1.356
2011/2012	6.023	848	6.871	279	5.536	1.056
2012/2013	5.890	883	6.773	322	5.382	1.069
2013/2014	6.550	819	7.369	346	5.549	1.474
2014/2015	5.954	927	6.881	297	5.333	1.251
2015/2016	6.241	972	7.213	319	5.608	1.286
2016/2017	6.012	980	6.992	300	5.377	1.315
ABD						
2007/2008	9.141	77	9.218	613	1.406	7.199
2008/2009	8.281	90	8.371	493	1.264	6.614
2009/2010	7.478	106	7.584	670	1.360	5.554
2010/2011	8.078	102	8.180	750	1.411	6.019
2011/2012	8.166	119	8.285	695	1.526	6.064
2012/2013	7.501	139	7.640	678	1.492	5.470
2013/2014	6.140	143	6.283	506	1.357	4.420
2014/2015	5.763	155	5.918	522	1.263	4.133
2015/2016	5.523	164	5.687	655	1.300	3.732
2016/2017	4.599	185	4.784	635	1.151	2.998

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 04.10.2017)

Ek Tablo 1 (devam): Dünya Portakal Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2007/2008- 2016/2017

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Meksika						
2007/2008	4.297	26	4.323	24	3.299	1.000
2008/2009	4.193	13	4.206	18	3.188	1.000
2009/2010	4.051	22	4.073	26	3.167	880
2010/2011	4.080	23	4.103	17	3.156	930
2011/2012	3.666	35	3.701	19	2.852	830
2012/2013	4.400	28	4.428	31	2.887	1.510
2013/2014	4.533	26	4.559	47	3.312	1.200
2014/2015	4.515	26	4.541	44	2.947	1.550
2015/2016	4.400	32	4.432	56	2.776	1.600
2016/2017	4.375	33	4.408	55	2.653	1.700
Mısır						
2007/2008	2.138	0	2.138	850	1.243	45
2008/2009	2.372	0	2.372	774	1.553	45
2009/2010	2.401	0	2.401	850	1.503	48
2010/2011	2.430	0	2.430	1.000	1.350	80
2011/2012	2.350	0	2.350	900	1.365	85
2012/2013	2.450	0	2.450	1.000	1.365	85
2013/2014	2.570	0	2.570	1.100	1.385	85
2014/2015	2.635	0	2.635	1.200	1.350	85
2015/2016	2.930	0	2.930	1.464	1.366	100
2016/2017	3.000	0	3.000	1.520	1.380	100
Türkiye						
2007/2008	1.427	30	1.457	155	1.202	100
2008/2009	1.430	41	1.471	256	1.115	100
2009/2010	1.690	28	1.718	209	1.409	100
2010/2011	1.710	44	1.754	339	1.315	100
2011/2012	1.650	31	1.681	357	1.224	100
2012/2013	1.600	29	1.629	244	1.290	95
2013/2014	1.700	33	1.733	349	1.284	100
2014/2015	1.650	45	1.695	305	1.310	80
2015/2016	1.800	37	1.837	371	1.366	100
2016/2017	1.850	55	1.905	395	1.410	100
Güney Afrika						
2007/2008	1.526	7	1.533	971	254	308
2008/2009	1.445	2	1.447	869	135	443
2009/2010	1.459	1	1.460	1.045	135	280
2010/2011	1.428	1	1.429	942	139	348
2011/2012	1.466	0	1.466	1.088	129	249
2012/2013	1.659	0	1.659	1.162	128	369
2013/2014	1.723	13	1.736	1.144	121	471
2014/2015	1.645	13	1.658	1.160	95	403
2015/2016	1.275	1	1.276	1.064	70	142
2016/2017	1.345	12	1.357	1.120	70	167

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 04.10.2017)

Ek Tablo 1 (devam): Dünya Portakal Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2007/2008- 2016/2017

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Fas						
2007/2008	732	0	732	296	430	6
2008/2009	790	0	790	305	453	32
2009/2010	823	0	823	161	627	35
2010/2011	904	0	904	175	689	40
2011/2012	850	0	850	138	652	60
2012/2013	784	0	784	82	642	60
2013/2014	1.001	0	1.001	111	820	70
2014/2015	868	0	868	130	688	50
2015/2016	925	0	925	89	801	35
2016/2017	1.037	0	1.037	120	867	50
Arjantin						
2007/2008	940	2	942	154	550	238
2008/2009	900	1	901	137	570	194
2009/2010	770	1	771	157	530	84
2010/2011	850	1	851	125	560	166
2011/2012	565	0	565	85	376	104
2012/2013	550	0	550	77	360	113
2013/2014	800	0	800	76	524	200
2014/2015	800	0	800	72	450	278
2015/2016	800	4	804	65	469	270
2016/2017	680	0	680	55	370	255
Dünya						
2007/2008	50.761	3.360	54.121	3.666	27.623	22.832
2008/2009	50.833	3.109	53.942	3.505	28.445	21.992
2009/2010	49.151	3.414	52.565	3.769	29.038	19.758
2010/2011	55.990	3.495	59.485	3.996	28.825	26.664
2011/2012	53.797	3.668	57.465	3.932	30.839	22.694
2012/2013	49.851	3.628	53.479	3.889	28.928	20.662
2013/2014	52.082	3.423	55.505	4.002	30.670	20.833
2014/2015	48.938	3.708	52.646	4.059	28.231	20.356
2015/2016	46.993	4.006	50.999	4.468	29.253	17.278
2016/2017	50.186	4.115	54.301	4.629	28.190	21.482

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 04.10.2017)

Ek Tablo 2: Dünya Mandalına Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2007/2008- 2016/2017

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Çin						
2007/2008	11.000	16	11.016	486	9.850	680
2008/2009	12.650	11	12.661	740	11.371	550
2009/2010	14.200	9	14.209	712	12.977	520
2010/2011	14.000	13	14.013	607	12.926	480
2011/2012	16.000	8	16.008	840	14.568	600
2012/2013	17.000	12	17.012	702	15.650	660
2013/2014	17.850	18	17.868	744	16.524	600
2014/2015	19.400	19	19.419	736	18.053	630
2015/2016	20.200	28	20.228	658	18.910	660
2016/2017	19.300	30	19.330	590	18.130	610
AB						
2007/2008	2.975	355	3.330	269	2.753	308
2008/2009	3.172	377	3.549	258	2.930	361
2009/2010	3.054	417	3.471	267	2.812	392
2010/2011	3.245	334	3.579	364	2.720	495
2011/2012	3.099	342	3.441	383	2.711	347
2012/2013	2.927	317	3.244	404	2.493	347
2013/2014	3.213	369	3.582	349	2.848	385
2014/2015	3.474	367	3.841	287	3.206	348
2015/2016	3.076	422	3.498	250	2.976	272
2016/2017	3.231	430	3.661	240	3.063	358
Fas						
2007/2008	471	0	471	272	199	0
2008/2009	532	0	532	332	200	0
2009/2010	635	0	635	323	312	0
2010/2011	716	0	716	349	367	0
2011/2012	730	0	730	344	386	0
2012/2013	662	0	662	307	355	0
2013/2014	1.160	0	1.160	501	659	0
2014/2015	1.003	0	1.003	346	657	0
2015/2016	1.065	0	1.065	465	600	0
2016/2017	1.278	0	1.278	510	768	0
Türkiye						
2007/2008	740	1	741	224	517	0
2008/2009	756	3	759	382	377	0
2009/2010	846	4	850	330	520	0
2010/2011	858	7	865	450	415	0
2011/2012	875	10	885	474	410	1
2012/2013	876	10	886	406	479	1
2013/2014	880	17	897	532	364	1
2014/2015	960	19	979	610	368	1
2015/2016	1.040	23	1.063	575	487	1
2016/2017	1.213	25	1.238	705	532	1

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 04.10.2017)

Ek Tablo 2 (Devam): Dünya Mandalına Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton)
2007/2008- 2016/2017

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Japonya						
2007/2008	1.193	10	1.203	5	1.065	133
2008/2009	1.007	9	1.016	3	904	109
2009/2010	1.116	11	1.127	3	994	130
2010/2011	857	21	878	2	791	85
2011/2012	1.001	20	1.021	3	903	115
2012/2013	846	17	863	2	780	81
2013/2014	1.124	10	1.134	3	1.041	90
2014/2015	1.040	12	1.052	3	959	90
2015/2016	933	17	950	3	852	95
2016/2017	995	17	1.012	2	910	100
ABD						
2007/2008	540	97	637	32	426	179
2008/2009	449	131	580	29	440	111
2009/2010	578	128	706	34	527	145
2010/2011	643	151	794	52	582	160
2011/2012	635	147	782	37	592	153
2012/2013	660	154	814	42	642	130
2013/2014	700	182	882	31	720	131
2014/2015	810	212	1.022	42	759	221
2015/2016	861	232	1.093	36	922	135
2016/2017	941	235	1.176	36	971	169
Güney Kore						
2007/2008	746	0	746	4	603	139
2008/2009	593	0	593	1	503	89
2009/2010	740	0	740	4	612	124
2010/2011	565	0	565	2	482	81
2011/2012	586	0	586	3	480	103
2012/2013	667	0	667	4	607	56
2013/2014	672	0	672	4	575	93
2014/2015	697	0	697	3	535	159
2015/2016	635	0	635	3	547	85
2016/2017	615	0	615	2	543	70
Arjantin						
2007/2008	410	0	410	95	210	105
2008/2009	400	0	400	113	190	97
2009/2010	360	0	360	119	150	91
2010/2011	450	0	450	115	190	145
2011/2012	290	0	290	100	150	40
2012/2013	300	0	300	87	150	63
2013/2014	370	0	370	88	200	82
2014/2015	350	0	350	53	200	97
2015/2016	350	0	350	50	190	110
2016/2017	300	0	300	45	160	95

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 04.10.2017)

Ek Tablo 2 (Devam): Dünya Mandalına Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton)
2007/2008- 2016/2017

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
İsrail						
2007/2008	145	0	145	50	65	30
2008/2009	139	0	139	54	57	28
2009/2010	150	0	150	68	55	27
2010/2011	125	0	125	56	46	23
2011/2012	166	0	166	83	45	38
2012/2013	178	0	178	78	70	30
2013/2014	139	0	139	78	37	24
2014/2015	205	0	205	93	67	45
2015/2016	190	0	190	86	64	40
2016/2017	250	0	250	105	70	75
Güney Afrika						
2007/2008	135	1	136	112	24	0
2008/2009	155	0	155	102	10	43
2009/2010	146	0	146	113	9	24
2010/2011	140	0	140	104	10	26
2011/2012	146	1	147	122	11	14
2012/2013	171	1	172	133	23	16
2013/2014	195	1	196	153	24	19
2014/2015	203	1	204	157	24	23
2015/2016	226	1	227	190	26	11
2016/2017	250	1	251	210	28	13
Tayland						
2007/2008	650	12	662	12	650	0
2008/2009	515	31	546	4	542	0
2009/2010	280	33	313	1	312	0
2010/2011	280	36	316	2	314	0
2011/2012	215	127	342	0	342	0
2012/2013	185	135	320	0	320	0
2013/2014	156	139	295	0	295	0
2014/2015	138	130	268	0	268	0
2015/2016	140	149	289	0	289	0
2016/2017	140	120	260	0	260	0
Filipinler						
2007/2008	26	42	68	0	68	0
2008/2009	23	49	72	0	72	0
2009/2010	20	41	61	0	61	0
2010/2011	19	39	58	0	58	0
2011/2012	18	78	96	0	96	0
2012/2013	17	57	74	0	74	0
2013/2014	15	51	66	0	66	0
2014/2015	14	54	68	0	68	0
2015/2016	14	68	82	0	82	0
2016/2017	14	65	79	0	79	0

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 04.10.2017)

Ek Tablo 2 (Devam): Dünya Mandalına Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton)
2007/2008- 2016/2017

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Dünya						
2007/2008	19.031	1.609	20.640	1.564	17.502	1.574
2008/2009	20.391	1.863	22.254	2.020	18.846	1.388
2009/2010	22.125	1.941	24.066	1.975	20.638	1.453
2010/2011	21.898	2.034	23.932	2.104	20.333	1.495
2011/2012	23.761	2.216	25.977	2.389	22.177	1.411
2012/2013	24.489	2.117	26.606	2.165	23.057	1.384
2013/2014	26.474	2.281	28.755	2.483	24.847	1.425
2014/2015	28.294	2.177	30.471	2.330	26.527	1.614
2015/2016	28.730	2.181	30.911	2.316	27.186	1.409
2016/2017	28.527	2.292	30.819	2.445	26.883	1.491

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 04.10.2017)

Ek Tablo 3: Dünya Limon Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2007/2008- 2016/2017

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Meksika						
2007/2008	2.229	1	2.230	508	1.322	400
2008/2009	1.966	1	1.967	445	1.208	314
2009/2010	1.891	1	1.892	456	1.141	295
2010/2011	2.133	2	2.135	432	1.361	342
2011/2012	2.055	1	2.056	625	1.121	310
2012/2013	2.120	1	2.121	523	1.268	330
2013/2014	2.187	3	2.190	519	1.332	339
2014/2015	2.326	2	2.328	610	1.358	360
2015/2016	2.370	3	2.373	662	1.344	367
2016/2017	2.400	3	2.403	680	1.358	365
AB						
2007/2008	1.139	515	1.654	59	1.404	191
2008/2009	1.263	405	1.668	87	1.364	217
2009/2010	1.160	471	1.631	67	1.395	169
2010/2011	1.380	421	1.801	68	1.386	347
2011/2012	1.264	440	1.704	92	1.377	235
2012/2013	1.179	426	1.605	77	1.336	192
2013/2014	1.308	380	1.688	101	1.275	312
2014/2015	1.597	399	1.996	105	1.538	353
2015/2016	1.269	557	1.826	68	1.532	226
2016/2017	1.523	450	1.973	75	1.599	299
Arjantin						
2007/2008	1.360	0	1.360	400	55	905
2008/2009	1.350	5	1.355	250	55	1.050
2009/2010	1.000	7	1.007	264	45	698
2010/2011	1.550	1	1.551	255	85	1.211
2011/2012	1.300	0	1.300	267	70	963
2012/2013	1.350	1	1.351	280	75	996
2013/2014	780	0	780	150	60	570
2014/2015	1.450	0	1.450	185	70	1.195
2015/2016	1.350	3	1.353	280	70	1.003
2016/2017	1.270	0	1.270	220	70	980
ABD						
2007/2008	562	424	986	157	625	204
2008/2009	827	398	1.225	93	787	345
2009/2010	800	401	1.201	93	739	369
2010/2011	835	394	1.229	102	827	300
2011/2012	771	475	1.246	95	960	191
2012/2013	827	478	1.305	110	926	269
2013/2014	748	481	1.229	127	926	176
2014/2015	820	563	1.383	114	1.004	265
2015/2016	822	615	1.437	110	1.130	197
2016/2017	749	685	1.434	115	1.120	199

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 04.10.2017)

Ek Tablo 3 (Devam): Dünya Limon Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton)
2007/2008- 2016/2017

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Türkiye						
2007/2008	652	4	656	220	424	12
2008/2009	672	5	677	351	296	30
2009/2010	783	1	784	434	290	60
2010/2011	787	1	788	457	271	60
2011/2012	750	3	753	429	259	65
2012/2013	680	2	682	369	258	55
2013/2014	760	3	763	426	277	60
2014/2015	725	3	728	433	238	57
2015/2016	670	4	674	434	200	40
2016/2017	747	4	751	494	217	40
Güney Afrika						
2007/2008	230	10	240	166	12	62
2008/2009	214	0	214	130	11	73
2009/2010	216	0	216	145	11	60
2010/2011	257	0	257	162	13	82
2011/2012	260	0	260	165	11	84
2012/2013	245	0	245	175	12	58
2013/2014	312	1	313	220	13	80
2014/2015	339	1	340	246	15	79
2015/2016	308	1	309	237	16	56
2016/2017	355	1	356	270	17	69
İsrail						
2007/2008	35	0	35	4	28	3
2008/2009	29	5	34	2	31	1
2009/2010	48	0	48	2	44	2
2010/2011	30	0	30	1	27	2
2011/2012	53	0	53	1	49	3
2012/2013	51	0	51	1	49	1
2013/2014	64	0	64	5	56	3
2014/2015	65	0	65	3	60	2
2015/2016	60	0	60	3	55	2
2016/2017	70	0	70	3	65	2
Japonya						
2007/2008	5	62	67	0	67	0
2008/2009	6	52	58	0	56	2
2009/2010	7	53	60	0	58	2
2010/2011	10	57	67	0	64	3
2011/2012	8	55	63	0	60	3
2012/2013	9	51	60	0	57	3
2013/2014	10	51	61	0	58	3
2014/2015	51	51	102	0	75	27
2015/2016	52	51	103	0	74	29
2016/2017	53	52	105	0	74	31

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 04.10.2017)

Ek Tablo 3 (Devam): Dünya Limon Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton)
2007/2008- 2016/2017

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Fas						
2007/2008	15	0	15	0	15	0
2008/2009	45	0	45	0	45	0
2009/2010	46	0	46	6	40	0
2010/2011	50	0	50	5	45	0
2011/2012	60	0	60	7	53	0
2012/2013	47	0	47	10	37	0
2013/2014	43	0	43	10	33	0
2014/2015	30	0	30	7	23	0
2015/2016	35	0	35	9	26	0
2016/2017	40	0	40	12	28	0
Birleşik Arap Emirlikleri						
2007/2008	0	51	51	0	51	0
2008/2009	0	44	44	0	44	0
2009/2010	0	54	54	0	54	0
2010/2011	5	55	60	0	60	0
2011/2012	3	63	66	0	66	0
2012/2013	2	78	80	0	80	0
2013/2014	2	85	87	0	87	0
2014/2015	2	94	96	0	96	0
2015/2016	2	91	93	0	93	0
2016/2017	2	90	92	0	92	0
Dünya						
2007/2008	6.227	1.450	7.677	1.526	4.374	1.777
2008/2009	6.372	1.361	7.733	1.371	4.330	2.032
2009/2010	5.951	1.450	7.401	1.474	4.272	1.655
2010/2011	7.037	1.425	8.462	1.489	4.626	2.347
2011/2012	6.524	1.497	8.021	1.689	4.478	1.854
2012/2013	6.510	1.526	8.036	1.552	4.580	1.904
2013/2014	6.214	1.517	7.731	1.591	4.597	1.543
2014/2015	7.405	1.602	9.007	1.722	4.947	2.338
2015/2016	6.938	1.812	8.750	1.822	5.008	1.920
2016/2017	7.209	1.805	9.014	1.891	5.138	1.985

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 04.10.2017)

Ek Tablo 4: Dünya Greyfurt Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2007/2008- 2016/2017

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Çin						
2007/2008	2.230	3	2.233	101	2.132	0
2008/2009	2.520	6	2.526	102	2.424	0
2009/2010	2.900	7	2.907	119	2.788	0
2010/2011	2.800	12	2.812	84	2.728	0
2011/2012	3.200	13	3.213	118	3.095	0
2012/2013	3.370	17	3.387	130	3.257	0
2013/2014	3.717	26	3.743	165	3.578	0
2014/2015	4.050	31	4.081	124	3.957	0
2015/2016	4.350	33	4.383	159	4.224	0
2016/2017	4.000	42	4.042	170	3.872	0
ABD						
2007/2008	1.404	14	1.418	270	434	714
2008/2009	1.183	12	1.195	247	388	560
2009/2010	1.123	12	1.135	242	387	506
2010/2011	1.138	7	1.145	227	383	535
2011/2012	1.047	1	1.048	209	352	487
2012/2013	1.092	13	1.105	184	376	545
2013/2014	950	13	963	147	346	470
2014/2015	826	10	836	141	325	370
2015/2016	728	16	744	124	283	337
2016/2017	621	24	645	107	277	261
Meksika						
2007/2008	425	10	435	14	321	100
2008/2009	432	11	443	11	332	100
2009/2010	401	10	411	18	293	100
2010/2011	397	2	399	17	292	90
2011/2012	415	8	423	19	324	80
2012/2013	425	2	427	18	324	85
2013/2014	424	2	426	14	328	84
2014/2015	424	2	426	19	323	84
2015/2016	430	2	432	22	324	86
2016/2017	432	2	434	22	326	86
Güney Afrika						
2007/2008	340	4	344	196	4	144
2008/2009	370	0	370	210	4	156
2009/2010	343	0	343	187	5	151
2010/2011	406	0	406	217	5	184
2011/2012	305	0	305	174	4	127
2012/2013	437	0	437	242	6	189
2013/2014	413	12	425	217	5	203
2014/2015	387	7	394	221	5	168
2015/2016	315	4	319	203	5	111
2016/2017	363	4	367	235	5	127

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 04.10.2017)

Ek Tablo 4 (Devam): Dünya Greyfurt Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2007/2008- 2016/2017

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Türkiye						
2007/2008	167	4	171	133	38	0
2008/2009	168	5	173	128	45	0
2009/2010	191	5	196	154	42	0
2010/2011	213	6	219	153	66	0
2011/2012	230	4	234	177	57	0
2012/2013	200	4	204	132	72	0
2013/2014	235	5	240	177	63	0
2014/2015	238	3	241	145	96	0
2015/2016	250	2	252	190	62	0
2016/2017	253	2	255	126	129	0
İsrail						
2007/2008	242	0	242	81	17	144
2008/2009	233	0	233	85	6	142
2009/2010	235	0	235	84	44	107
2010/2011	190	0	190	83	19	88
2011/2012	245	0	245	78	14	153
2012/2013	208	0	208	79	12	117
2013/2014	236	0	236	78	24	134
2014/2015	186	0	186	61	8	117
2015/2016	163	0	163	61	10	92
2016/2017	140	0	140	70	11	59
AB						
2007/2008	91	430	521	21	495	5
2008/2009	85	399	484	21	435	28
2009/2010	95	389	484	22	442	20
2010/2011	83	348	431	20	380	31
2011/2012	102	341	443	18	399	26
2012/2013	110	337	447	21	408	18
2013/2014	92	360	452	19	417	16
2014/2015	109	339	448	15	415	18
2015/2016	102	364	466	14	434	18
2016/2017	101	350	451	15	417	19
Japonya						
2007/2008	0	188	188	0	188	0
2008/2009	0	180	180	0	180	0
2009/2010	0	168	168	0	168	0
2010/2011	0	167	167	0	167	0
2011/2012	0	149	149	0	149	0
2012/2013	0	134	134	0	134	0
2013/2014	0	109	109	0	109	0
2014/2015	26	100	126	0	125	1
2015/2016	25	82	107	0	106	1
2016/2017	24	75	99	0	98	1

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 04.10.2017)

Ek Tablo 4 (Devam): Dünya Greyfurt Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2007/2008- 2016/2017

	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	Taze İç Tüketim	İşlenme
Dünya						
2007/2008	5.139	840	5.979	851	3.902	1.226
2008/2009	5.228	789	6.017	825	4.074	1.118
2009/2010	5.288	796	6.084	830	4.370	884
2010/2011	5.227	752	5.979	808	4.243	928
2011/2012	5.544	731	6.275	800	4.602	873
2012/2013	5.842	743	6.585	813	4.818	954
2013/2014	6.067	752	6.819	825	5.087	907
2014/2015	6.246	670	6.916	736	5.422	758
2015/2016	6.363	700	7.063	784	5.634	645
2016/2017	5.934	688	6.622	756	5.313	553

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 04.10.2017)

Ek Tablo 5: Dünya Portakal Suyu Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2007/2008- 2016/2017

	Başlangıçta Stoklar	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	İç tüketim	Bitiş Stokları	Toplam Dağılımı
Brezilya								
2007/2008	166.000	1.315.000	0	1.481.000	1.275.000	34.000	172.000	1.481.000
2008/2009	172.000	1.273.000	0	1.445.000	1.283.000	34.000	128.000	1.445.000
2009/2010	128.000	1.145.000	0	1.273.000	1.173.000	35.000	65.000	1.273.000
2010/2011	65.000	1.600.000	0	1.665.000	1.185.000	40.000	440.000	1.665.000
2011/2012	440.000	1.263.000	0	1.703.000	1.150.000	44.000	509.000	1.703.000
2012/2013	509.000	980.000	0	1.489.000	1.110.000	45.000	334.000	1.489.000
2013/2014	334.000	1.230.000	0	1.564.000	1.200.000	35.000	329.000	1.564.000
2014/2015	329.000	1.006.000	0	1.335.000	1.153.000	35.000	147.000	1.335.000
2015/2016	147.000	810.000	0	957.000	895.000	38.000	24.000	957.000
2016/2017	24.000	1.257.000	0	1.281.000	1.143.000	38.000	100.000	1.281.000
ABD								
2007/2008	270.000	830.101	291.541	1.391.642	97.659	829.384	464.599	1.391.642
2008/2009	464.599	761.166	227.632	1.453.397	89.760	865.289	498.348	1.453.397
2009/2010	498.348	603.188	235.531	1.337.067	105.558	831.538	399.971	1.337.067
2010/2011	399.971	660.000	191.000	1.250.971	151.000	809.971	290.000	1.250.971
2011/2012	290.000	681.000	160.000	1.131.000	110.000	699.000	322.000	1.131.000
2012/2013	322.000	607.000	302.000	1.231.000	114.000	733.000	384.000	1.231.000
2013/2014	384.000	476.000	300.000	1.160.000	113.000	700.000	347.000	1.160.000
2014/2015	347.000	438.000	330.000	1.115.000	81.000	674.000	360.000	1.115.000
2015/2016	360.000	390.000	280.000	1.030.000	66.000	670.000	294.000	1.030.000
2016/2017	294.000	312.000	295.000	901.000	63.000	508.000	330.000	901.000
Meksika								
2007/2008	1.000	102.000	1.000	104.000	95.500	6.500	2.000	104.000
2008/2009	2.000	105.000	1.000	108.000	98.812	7.188	2.000	108.000
2009/2010	2.000	88.000	635	90.635	81.635	7.000	2.000	90.635
2010/2011	2.000	91.400	890	94.290	85.290	7.000	2.000	94.290
2011/2012	2.000	83.000	172	85.172	78.972	6.200	0	85.172
2012/2013	0	151.000	80	151.080	143.234	6.200	1.646	151.080
2013/2014	1.646	125.918	550	128.114	121.000	6.200	914	128.114
2014/2015	914	159.000	1.000	160.914	152.700	6.500	1.714	160.914
2015/2016	1.714	165.000	1.100	167.814	158.114	8.500	1.200	167.814
2016/2017	1.200	170.000	1.000	172.200	163.000	8.000	1.200	172.200
AB								
2007/2008	10.000	165.121	854.553	1.029.674	44.408	970.266	15.000	1.029.674
2008/2009	15.000	98.569	963.323	1.076.892	40.154	1.021.738	15.000	1.076.892
2009/2010	15.000	94.084	796.166	905.250	45.499	844.751	15.000	905.250
2010/2011	15.000	105.118	845.000	965.118	47.191	902.927	15.000	965.118
2011/2012	15.000	81.832	840.000	936.832	51.129	870.703	15.000	936.832
2012/2013	15.000	82.856	815.000	912.856	53.700	844.156	15.000	912.856
2013/2014	15.000	114.267	742.000	871.267	57.102	799.165	15.000	871.267
2014/2015	15.000	96.980	889.661	1.001.641	49.870	936.771	15.000	1.001.641
2015/2016	15.000	99.693	777.824	892.517	52.049	825.468	15.000	892.517
2016/2017	15.000	101.941	775.000	891.941	50.000	826.941	15.000	891.941

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 07.11.2017)

Ek Tablo 5 (Devam): Dünya Portakal Suyu Üretim, Kullanım ve Ticareti (Bin Ton) 2007/2008-2016/2017

	Başlangıçta Stoklar	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	İç tüketim	Bitiş Stokları	Toplam Dağılımı
Çin								
2007/2008	10.000	18.000	50.624	78.624	3.770	62.854	12.000	78.624
2008/2009	12.000	14.000	42.786	68.786	4.682	59.704	4.400	68.786
2009/2010	4.400	15.500	59.965	79.865	4.365	60.500	15.000	79.865
2010/2011	15.000	13.850	76.544	105.394	5.236	75.158	25.000	105.394
2011/2012	25.000	40.000	60.485	125.485	3.111	102.374	20.000	125.485
2012/2013	20.000	45.000	58.700	123.700	3.408	115.292	5.000	123.700
2013/2014	5.000	55.000	57.000	117.000	2.735	111.265	3.000	117.000
2014/2015	3.000	50.000	49.299	102.299	3.163	99.136	0	102.299
2015/2016	0	46.000	40.156	86.156	2.801	83.355	0	86.156
2016/2017	0	42.000	33.000	75.000	2.300	72.700	0	75.000
Güney Afrika								
2007/2008	2.500	20.015	0	22.515	12.000	9.919	596	22.515
2008/2009	596	39.870	434	40.900	17.388	10.483	13.029	40.900
2009/2010	13.029	25.200	425	38.654	17.548	14.000	7.106	38.654
2010/2011	7.106	31.320	1.263	39.689	17.891	19.900	1.898	39.689
2011/2012	1.898	25.590	1.263	28.751	17.891	7.827	3.033	28.751
2012/2013	3.033	38.714	763	42.510	21.989	7.400	13.121	42.510
2013/2014	13.121	48.486	1.363	62.970	30.884	7.000	25.086	62.970
2014/2015	25.086	54.821	1.314	81.221	45.418	6.800	29.003	81.221
2015/2016	29.003	19.317	1.101	49.421	34.742	6.000	8.679	49.421
2016/2017	8.679	22.717	4.000	35.396	22.000	6.200	7.196	35.396
Türkiye								
2007/2008	1.200	8.700	7.000	16.900	1.400	14.400	1.100	16.900
2008/2009	1.100	8.800	6.800	16.700	1.350	14.300	1.050	16.700
2009/2010	1.050	8.800	6.800	16.650	1.400	14.300	950	16.650
2010/2011	950	8.800	6.500	16.250	3.000	13.050	200	16.250
2011/2012	200	8.800	5.800	14.800	2.600	12.100	100	14.800
2012/2013	100	8.300	6.850	15.250	2.600	12.550	100	15.250
2013/2014	100	8.800	7.000	15.900	2.650	13.100	150	15.900
2014/2015	150	8.000	6.493	14.643	6.968	7.575	100	14.643
2015/2016	100	8.500	3.616	12.216	7.500	4.566	150	12.216
2016/2017	150	8.550	3.700	12.400	8.000	4.250	150	12.400
Dünya								
2007/2008	481.876	2.485.878	1.559.697	4.527.451	1.552.776	2.293.896	680.779	4.527.451
2008/2009	680.779	2.325.983	1.549.112	4.555.874	1.557.938	2.321.465	676.471	4.555.874
2009/2010	676.471	2.004.279	1.398.748	4.079.498	1.448.947	2.120.777	509.774	4.079.498
2010/2011	509.774	2.530.982	1.454.781	4.495.537	1.517.708	2.185.278	792.551	4.495.537
2011/2012	792.551	2.210.957	1.384.406	4.387.914	1.438.043	2.057.804	892.067	4.387.914
2012/2013	892.067	1.934.235	1.486.064	4.312.366	1.471.724	2.070.088	770.554	4.312.366
2013/2014	770.554	2.083.879	1.390.580	4.245.013	1.551.733	1.960.494	732.786	4.245.013
2014/2015	732.786	1.843.311	1.562.649	4.138.746	1.512.604	2.052.087	574.055	4.138.746
2015/2016	574.055	1.558.468	1.391.134	3.523.657	1.236.984	1.925.763	360.910	3.523.657
2016/2017	360.910	1.938.408	1.394.554	3.693.872	1.473.451	1.746.394	474.027	3.693.872

Kaynak: <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index>. (Erişim Tarihi: 07.11.2017)

Ek Tablo 6: Dünya Portakal Üretici Fiyatları (ABD \$/ Ton) 2012/2016

Ülkeler	2012	2013	2014	2015	2016
ABD	263,0	214,0	302,0	273,0	-
Arjantin	123,6	134,7	123,4	-	-
Avustralya	797,3	834,1	843,7	641,6	704,0
Çin	511,9	574,6	-	-	-
Fas	325,7	544,9	305,7	327,7	394,6
Kıbrıs	435,6	427,5	469,7	239,6	232,3
Güney Afrika	387,9	362,1	370,1	360,6	-
İspanya	220,5	246,3	220,9	205,8	-
İsrail	612,6	714,8	813,6	783,9	720,7
İtalya	516,8	622,3	600,3	552,4	542,7
Japonya	1468,8	1040,0	952,4	962,5	-
Kostarika	61,2	43,4	43,2	46,8	-
Malezya	906,5	1031,4	198,6	-	-
Malta	840,4	984,3	759,2	604,1	681,4
Meksika	124,8	97,9	111,6	95,5	91,9
Mısır	205,2	183,5	179,6	171,0	-
Portekiz	378,9	486,0	395,5	441,0	566,1
Sri Lanka	524,9	523,8	560,5	603,4	-
Türkiye	376,1	299,8	278,7	222,8	-
Venezuela	3082,1	2800,9	3233,3	4550,6	-
Vietnam	744,0	806,1	909,2	948,8	971,4
Yunanistan	359,9	388,2	363,4	338,0	302,4

Kaynak: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/PP> (Erişim Tarihi: 08.11.2017)

Ek Tablo 7: Dünya Mandalına Üretici Fiyatları (ABD \$/ Ton) 2012/2016

Ülkeler	2012	2013	2014	2015	2016
ABD	497	582	725	564	-
Arjantin	177,2	196,3	160,8	-	-
Arnavutluk	536,1	738,2	610,5	468,4	445,3
Avustralya	1408,2	1454,9	1382,8	1151,7	1182
Azerbaycan	1400,1	1261,9	1020	937	501,3
Bolivya	219,9	231,2	242	250,8	-
Cezayir	1199,4	1134	1365,1	1042,8	834,2
Çin	538,8	726,4	-	-	-
Fas	479,8	518,7	318,8	303,1	366
Filipinler	293,2	290	278,4	286,2	-
Güney Afrika	716,9	765,9	798	775,1	-
Hırvatistan	547	424	296	415,1	254,6
İran	396,2	338	548,1	382,6	297
İspanya	211,4	337	323,9	309,1	-
İsrail	874,8	932,8	903,6	785,7	848,1
Japonya	2881,3	1905,8	1696,2	1801,8	-
Kıbrıs	304,5	362,5	408,6	562,3	394,9
Lübnan	565,8	739,3	959,2	825,2	-
Bosna Hersek	908,5	691,8	476,9	604,5	381,8
Malta	1259,7	1451,4	1431,4	1046,8	1227,7
Meksika	120,6	93,2	119,9	98,9	118
Peru	367,8	388,6	411,4	-	-
Portekiz	677	843,9	828,4	679,9	886,5
Surinam	1015,2	1921,2	1934,2	1434,1	710,4
Tayland	975,9	927,2	1034,2	1221,1	1322,2
Tunus	688,9	520,1	468,9	441	472,1
Türkiye	472,8	346	302,2	225	-
Uruguay	668,1	731,9	647,9	565,4	-
Ürdün	275,9	302,4	399,9	-	-
Venezuela	1585,3	1387,2	1689,8	2164,2	-
Yemen	1376,2	-	-	-	-
Yunanistan	619,4	620,8	545,3	463,5	434,5

Kaynak: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/PP> (Erişim Tarihi: 08.11.2017)

Ek Tablo 8: Dünya Limon Üretici Fiyatları (ABD \$/ Ton) 2012/2016

Ülkeler	2012	2013	2014	2015	2016
ABD	439	349	737	728	-
Arjantin	160,4	161	198,3	-	-
Arnavutluk	637,8	899	730	539,9	729,9
Avustralya	-	-	-	-	1777,4
Azerbaycan	2851,2	2600,2	2129,2	1756,8	1253,4
Bosna Hersek	1589,1	1663,2	1079,3	1452,8	1747,6
Cezayir	1160,8	1083,6	1017,6	1251,3	1324,9
Çin	2150,6	2292,1	2096,7	1522	-
Fas	571,4	531,8	474,6	646,2	615,9
Güney Afrika	501,5	525,7	690,7	689,3	-
İran	2208,5	1798,4	1303,9	1636,3	1652,7
İspanya	300,1	438,8	455,6	588,8	-
İsrail	720,7	978,7	865,9	731,7	1258,9
İtalya	646,9	746,6	674,1	510,9	559
Kıbrıs	439,4	408,9	387,4	254	365
Kolombiya	760,7	312,3	339,9	318,4	-
Malezya	906,5	777,6	1038,8	780,9	771,4
Meksika	181,4	240,3	309,2	242,3	228,8
Mısır	448,1	399	391,4	365,7	-
Portekiz	605,6	731,5	764,2	635,5	817,4
Şili	432,1	552,7	725	-	-
Türkiye	406,6	419,4	408,2	362,3	-
Uruguay	740	803,2	793,7	607,8	-
Yunanistan	586,5	628,4	551,4	563,2	625,6

Kaynak: /www.fao.org/faostat/en/#data/PP (Erişim Tarihi: 08.11.2017)

Ek Tablo 9: Dünya Greyfurt Üretici Fiyatları (ABD \$/ Ton) 2012/2016

Ülkeler	2012	2013	2014	2015	2016
ABD	211,0	179,0	200,0	197,0	-
Arjantin	119,4	128,2	239,3	-	-
Bolivya	141,2	145,2	149,5	153,7	-
Çin	729,0	936,2	586,2	650,5	-
Dominik Cumhuriyeti	1.314,9	1.047,8	1.476,6	712,6	-
Filipinler	541,6	577,0	520,7	560,8	-
Güney Afrika	335,4	320,7	274,1	276,5	-
İran	617,9	359,5	463,2	348,6	327,5
İspanya	196,2	241,9	234,4	-	-
İsrail	756,5	787,9	776,7	749,2	768,4
Kıbrıs	381,6	374,4	355,6	219,6	254,4
Lübnan	356,2	-	326,9	510,8	-
Malezya	615,1	460,2	550,0	601,7	554,4
Malta	820,2	895,8	1.055,9	852,5	1.058,3
Meksika	131,1	119,1	113,9	110,8	117,5
Mısır	133,8	119,1	117,0	107,8	-
Peru	189,6	203,6	207,5	-	-
Porto Riko	105,4	125,0	161,2	150,0	-
Surinam	597,0	818,2	895,5	728,2	844,5
Tayland	933,3	1.023,9	960,9	1.056,4	960,7
Tunus	254,2	272,1	186,7	252,9	180,6
Türkiye	263,0	246,5	203,1	160,3	-
Uruguay	670,1	920,8	693,9	622,8	-
Ürdün	227,0	260,4	-	-	-
Vietnam	464,1	576,4	682,9	786,3	844,6
Yunanistan	321,2	199,2	265,3	-	-

Kaynak: /www.fao.org/faostat/en/#data/PP (Erişim Tarihi: 08.11.2017)

Ek Tablo 10: Türkiye’de Turunçgil Üretimi (2012 - 2016) (Ton)

ÜRÜN	ÜRETİM (TON)				
	2012	2013	2014	2015	2016
Portakal (Washington)	1.274.806	1.333.254	1.329.939	1.350.600	1.358.100
Portakal (Yafa)	87.554	72.419	67.505	70.638	71.300
Portakal (Diğer)	298.751	375.585	382.231	395.560	420.600
Toplam Portakal	1.661.111	1.781.258	1.779.675	1.816.798	1.850.000
Mandalina (Satsuma)	536.544	585.259	643.725	725.880	795.050
Mandalina (Clementin)	76.295	77.571	82.289	83.550	95.480
Mandalina (King)	8.629	9.555	6.550	6.365	5.950
Mandalina (Diğer)	253.364	269.841	314.335	340.570	440.557
Toplam Mandalina	874.832	942.226	1.046.899	1.156.365	1.337.037
Limon	710.211	726.283	725.230	750.550	850.600
Greyfurt (Greyfurt)	226.738	228.799	229.555	250.025	253.120
Turunç	2.132	2.592	2.158	2.135	2.250
TOPLAM	3.475.024	3.681.158	3.783.517	3.975.873	4.293.007

Kaynak: TÜİK (Erişim Tarihi: 07.11.2017)

Ek Tablo 11: Türkiye’de Bölgelere Göre Turunçgil Üretimi (Ton) (2012-2016)

Bölge	Ürün adı	ÜRETİM (TON)				
		2012	2013	2014	2015	2016
Batı Marmara	Limon	234	232	203	70	53
	Portakal (Washington)	450	457	420	350	350
	Mandalina (Satsuma)	26.509	22.774	24.730	10.484	12.017
	Mandalina (Diğer)	10	10	10	0	0
	Toplam Mandalina	26.519	22.784	24.740	10.484	12.017
Batı Marmara Toplamı		27.203	23.473	25.363	10.904	12.420
Ege	Limon	63.179	63.753	62.246	56.271	54.010
	Greyfurt (Greyfurt)	3.983	4.148	4.213	4.076	4.585
	Turunç	673	818	757	693	671
	Portakal (Washington)	251.242	255.690	255.291	253.843	266.444
	Portakal (Yafa)	1.093	1.111	1.196	1.179	1.283
	Portakal (Diğer)	27.282	32.936	29.145	32.128	35.921
	Toplam Portakal	279.617	289.737	285.632	287.150	303.648
	Mandalina (Satsuma)	160.345	174.959	176.852	150.505	165.678
	Mandalina (Clementin)	9.533	10.129	10.813	9.794	10.458
	Mandalina (King)	330	292	691	280	414
	Mandalina (Diğer)	5.879	5.811	6.691	4.859	5.703
	Toplam Mandalina	176.087	191.191	195.047	165.438	182.253
Ege Toplamı		523.539	549.647	547.895	513.628	545.167
Akdeniz	Limon	646.521	661.908	662.396	693.805	796.225
	Greyfurt (Greyfurt)	222.745	224.641	225.332	245.939	248.525
	Turunç	1.459	1.774	1.401	1.442	1.579
	Portakal (Washington)	1.021.960	1.075.763	1.072.893	1.095.118	1.090.115
	Portakal (Yafa)	86.335	71.189	66.188	69.338	69.889
	Portakal (Diğer)	270.647	341.617	352.645	362.977	384.221
	Toplam Portakal	1.378.942	1.488.569	1.491.726	1.527.433	1.544.225
	Mandalina (Satsuma)	345.444	383.254	437.963	560.710	613.008
	Mandalina (Clementin)	66.762	67.442	71.476	73.756	85.022
	Mandalina (King)	8.299	9.263	5.859	6.085	5.536
	Mandalina (Diğer)	246.712	263.258	307.149	335.375	434.466
	Toplam Mandalina	667.217	723.217	822.447	975.926	1.138.032
Akdeniz Toplamı		2.916.884	3.100.109	3.203.302	3.444.545	3.728.586

Kaynak: TÜİK (Erişim Tarihi: 07.11.2017)

Ek Tablo 11 (Devam): Türkiye’de Bölgelere Göre Turunçgil Üretimi (Ton) (2012-2016)

Bölge	Ürün adı	ÜRETİM (TON)				
		2012	2013	2014	2015	2016
Batı Karadeniz	Limon	0	0	0	0	0
	Portakal (Washington)	1	1	1	1	1
	Mandalina (Satsuma)	11	13	15	14	14
	Mandalina (Diğer)	2	2	2	1	2
	Toplam Mandalina	13	15	17	15	16
Batı Karadeniz Toplamı		14	16	18	16	17
Doğu Karadeniz	Limon	277	390	385	404	312
	Greyfurt (Greyfurt)	10	10	10	10	10
	Portakal (Washington)	1.153	1.343	1.334	1.288	1.190
	Portakal (Yafa)	126	119	121	121	128
	Portakal (Diğer)	822	1.032	441	455	458
	Toplam Portakal	2.101	2.494	1.896	1.864	1.776
	Mandalina (Satsuma)	4.235	4.259	4.165	4.167	4.333
	Mandalina (Diğer)	761	760	483	335	386
	Toplam Mandalina	4.996	5.019	4.648	4.502	4.719
Doğu Karadeniz Toplamı		7.384	7.913	6.939	6.780	6.817
GENEL TOPLAM		3.475.024	3.681.158	3.783.517	3.975.873	4.293.007

Kaynak: TÜİK (Erişim Tarihi: 07.11.2017)

Ek Tablo 12: Türkiye'nin Ülkelere Göre Portakal İhracatı

ÜLKE ADI	2013		2014		2015		2016		2017	
	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$
Irak	111.420	74.679	160.843	90.450	138.374	68.168	189.433	81.339	91.555	31.424
Rusya Federasyonu	68.843	43.607	78.895	44.159	103.862	55.031	73.855	36.689	22.500	9.789
Ukrayna	43.302	28.082	35.240	20.049	26.718	13.920	44.829	20.323	8.299	3.459
Gürcistan	15.623	10.563	18.199	9.837	17.224	8.047	14.135	6.008	6.216	2.331
Azerbaycan	8.870	5.997	9.577	5.208	5.036	2.555	9.807	3.662	5.170	1.889
Romanya	4.961	2.970	3.742	1.880	6.180	2.610	8.754	3.781	6.180	2.982
Suudi Arabistan	916	669	1.212	693	2.725	1.613	8.020	3.778	501	199
Polonya	1.656	1.107	542	284	715	297	5.442	2.341	855	358
Hollanda	192	168	86	56	425	203	4.431	1.487	387	159
Belarus	1.717	1.115	2.424	1.407	4.001	1.888	4.280	1.872	183	71
BAE	1.092	698	1.819	1.025	1.748	896	3.824	1.840	214	99
Türkmenistan	2.131	1.327	2.056	1.026	2.156	954	3.406	1.586	1.010	461
Sırbistan	1.565	962	1.991	976	1.360	666	3.019	1.384	2.555	1.057
Almanya	2.295	1.677	1.710	1.110	1.277	703	2.301	1.151	1.303	722
Letonya	688	324	737	346	1.085	380	2.280	807	213	80
Özbekistan	1.832	1.235	2.273	1.218	2.365	1.200	2.010	1.137	609	342
Moldova	2.368	1.379	2.519	1.340	1.523	683	1.993	846	1.073	435
Bulgaristan	1.481	1.036	1.955	903	2.261	913	1.958	761	2.925	1.085
Kazakistan	387	280	561	294	574	249	1.755	724	105	38
Bosna-Hersek	1.369	898	2.644	1.178	1.560	559	1.602	558	1.099	331
Litvanya	2	1	42	23	1.014	529	1.578	702	0	1
Hindistan	0	0	1.049	585	46	23	1.444	681	166	63
Hong Kong	22	13	4	3	157	73	1.273	760	36	20
Çek Cumhuriyeti	1.552	998	607	318	428	220	1.245	521	620	271
İngiltere	1.038	696	258	146	674	325	1.058	412	582	172
Malezya	60	36	71	48	295	145	849	479	375	163
Fransa	32	24	70	44	54	39	812	336	143	86
Finlandiya	0	0	0	0	134	68	791	427	0	0
Suriye	742	429	2.660	1.318	4.089	1.980	717	282	215	81
Singapur	7	5	7	4	575	293	700	407	0	0
Bangladeş	0	0	0	0	0	0	521	211	192	34
Makedonya	829	504	2.141	1.066	664	279	400	157	723	271
Avusturya	105	81	198	125	312	204	344	177	273	175
Kırgızistan	190	130	474	247	371	181	334	138	116	46
Norveç	297	247	188	134	99	49	289	151	11	5
İspanya	0	0	0	0	87	33	285	182	0	0
Umman	55	43	34	25	30	12	282	116	0	0
İtalya	5	3	124	69	176	67	271	142	6	2
İrlanda	0	0	0	0	0	0	263	133	0	0
Afganistan	72	52	0	0	3	2	220	62	307	165
Diğer	2.668	1.653	4.727	2.538	1.538	790	2.136	1.064	42.888	16.843
Genel Toplam	280.380	183.690	341.677	190.131	331.913	166.845	402.949	179.614	199.603	75.710

Kaynak: TÜİK (2017 yılı verileri geçicidir.) Portakal taze ve kurutulmuş olarak alınmıştır. (Erişim Tarihi: 07.11.2017)

Ek Tablo 13: Türkiye'nin Ülkelere Göre Mandalına İhracatı

ÜLKE ADI	2013		2014		2015		2016		2017	
	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg
Rusya Federasyonu	205.153	140.006	286.383	164.658	261.800	144.074	265.760	135.751	14.347	7.077
Irak	116.728	74.657	163.395	89.073	140.185	65.908	190.135	81.736	20.205	6.690
Ukrayna	126.617	84.057	80.396	48.007	64.695	34.748	93.628	44.006	2.952	1.180
Suudi Arabistan	16.186	11.391	15.265	9.103	14.833	7.932	32.033	15.619	24	12
Belarus	1.661	1.221	6.257	3.887	9.383	4.406	13.574	6.636	540	311
Romanya	10.720	6.996	13.633	7.113	10.454	4.964	13.522	6.630	612	360
Moldova	4.908	3.197	5.805	3.067	4.850	2.175	6.823	2.749	1.222	516
Hollanda	6.081	4.282	5.842	3.713	4.249	2.096	5.591	2.839	503	245
Sırbistan	3.498	2.518	3.141	1.950	5.257	2.652	5.157	2.351	2.164	1.252
İngiltere	9.502	6.608	12.568	8.615	10.286	7.165	5.141	3.467	0	0
Almanya	6.192	4.652	9.156	6.113	6.173	4.778	5.107	3.413	224	157
Makedonya	5.029	3.236	5.468	3.094	4.927	2.586	4.953	2.225	796	345
Gürcistan	587	432	1.624	890	2.626	1.205	4.738	1.791	480	191
BAE	731	477	1.625	918	1.926	1.018	4.327	2.020	0	0
Azerbaycan	680	492	999	563	685	344	3.386	1.252	542	176
Bulgaristan	2.044	1.394	4.604	2.382	3.273	1.439	3.054	1.461	96	32
Türkmenistan	583	412	1.128	668	1.390	716	2.622	1.418	347	180
Kazakistan	453	318	577	308	489	204	2.432	938	41	15
Çek Cumhuriyeti	2.319	1.503	1.587	929	1.510	820	1.747	910	43	24
Polonya	698	576	661	407	62	26	1.209	778	173	105
Bosna-Hersek	918	532	974	438	2.080	766	1.010	356	221	74
Avusturya	415	333	631	438	1.334	912	849	500	34	31
Özbekistan	84	68	139	71	183	91	750	391	42	16
Fransa	1.044	886	1.243	859	395	221	681	388	1	8
Suriye	299	181	4.877	2.405	2.232	1.076	640	289	0	0
Belçika	426	346	559	427	347	222	621	398	0	0
Kuveyt	1.317	859	1.006	573	650	383	449	208	2	1
Kosova	479	300	593	259	346	132	408	143	146	40
Litvanya	147	108	111	58	329	167	299	140	0	0
Slovakya	679	492	402	227	206	110	283	142	13	9
Danimarka	21	12	64	32	469	211	216	82	0	0
Umman	138	86	29	19	27	11	206	90	0	0
Bahreyn	152	95	248	136	100	58	185	83	0	0
Kırgızistan	17	11	25	14	21	12	180	80	88	31
Finlandiya	0	0	0	0	0	0	139	78	0	0
Hong Kong	0	0	0	0	0	0	127	77	0	0
Letonya	55	37	142	86	396	210	94	38	7	3
Katar	55	36	45	25	131	81	87	49	0	0
Macaristan	158	110	142	86	303	146	64	35	0	0
İrlanda	0	0	0	0	2	1	61	32	0	0
Diğer	4.410	3.123	1.977	1.210	1.280	614	374	283	108	57
TOPLAM	531.184	356.044	633.321	362.824	559.886	294.678	672.664	321.871	45.973	19.137

Kaynak: TÜİK (2017 yılı verileri geçicidir.) Mandarin, klemantin, viking vb. (taze/kurutulmuş) olarak alınmıştır. 2017 yılı verisinde mandarinler (Tanjerin ve Satsumalar dahil); taze veya kurutulmuş olarak alınmıştır.

(Erişim Tarihi: 07.11.2017)

Ek Tablo 14: Türkiye'nin Ülkelere Göre Limon İhracatı

ÜLKE ADI	2013		2014		2015		2016		2017	
	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$
Rusya Federasyonu	111.404	83.618	113.901	78.331	117.377	73.204	106.034	76.543	60.990	41.062
Irak	46.029	30.591	53.848	31.124	84.307	40.912	76.085	38.512	56.539	22.251
Suudi Arabistan	44.415	31.619	45.840	28.175	52.809	29.498	57.377	34.106	40.530	19.207
Ukrayna	41.989	29.877	37.168	23.912	26.201	15.473	30.025	16.303	14.767	6.582
Romanya	24.713	17.899	21.736	16.245	28.833	20.569	26.357	25.287	17.653	14.367
Bulgaristan	11.348	7.692	12.335	8.304	15.391	10.137	17.666	12.704	8.279	5.234
Polonya	13.555	10.453	8.344	7.780	19.087	15.319	17.376	12.782	4.654	4.051
BAE	11.607	8.015	16.618	10.282	16.002	9.654	16.357	10.105	6.936	3.374
Sırbistan	11.527	8.878	9.918	7.952	11.878	8.212	12.583	11.117	11.331	9.112
Almanya	6.263	4.890	5.657	4.856	7.126	5.165	6.810	4.883	2.060	1.516
Azerbaycan	4.664	3.378	7.074	4.180	5.009	2.853	6.584	3.018	6.734	2.744
Makedonya	3.815	2.572	3.783	2.519	5.132	2.941	6.000	4.047	4.377	2.952
Bosna-Hersek	3.698	2.277	3.685	2.073	4.207	1.934	5.340	2.721	4.401	2.063
Hollanda	5.828	4.595	4.401	3.523	6.825	5.166	5.124	3.932	832	789
Çek Cumhuriyeti	8.373	6.013	7.243	5.603	5.908	4.528	4.811	3.496	1.319	1.156
Malezya	3.478	3.316	2.959	3.450	3.450	3.865	4.216	5.004	625	700
Yunanistan	3.962	2.920	3.982	3.453	4.542	2.992	3.982	3.533	2.441	1.910
Endonezya	42	83	435	536	1.682	2.006	3.715	4.637	1.931	2.483
Belarus	2.917	2.358	2.949	2.284	3.111	1.853	3.525	2.383	1.501	941
İtalya	4.025	3.330	3.534	3.347	5.944	4.688	3.475	2.553	528	412
Slovenya	1.300	956	1.054	1.034	1.688	1.278	3.082	1.948	977	696
Macaristan	3.983	3.025	3.277	2.686	4.735	3.640	3.062	2.245	823	629
Gürcistan	4.613	3.026	4.050	2.210	4.911	2.448	3.046	1.424	1.912	758
Hong Kong	2.332	2.229	2.906	3.744	1.074	1.179	2.853	3.052	729	767
İngiltere	5.077	3.779	4.646	3.690	4.069	2.939	2.399	2.092	370	292
Singapur	2.795	2.711	3.908	4.358	3.371	3.746	2.251	2.733	441	576
Moldova	2.469	1.855	2.686	1.715	2.465	1.241	2.078	1.218	1.016	599
Slovakya	2.066	1.620	1.637	1.558	2.252	1.806	2.003	1.569	836	698
Hırvatistan	2.238	1.726	1.226	1.144	1.625	1.284	1.529	1.065	416	324
Letonya	1.519	1.188	1.056	913	1.648	1.301	1.505	1.044	270	228
Kosova	1.442	800	1.836	957	1.801	847	1.388	692	1.455	694
Kazakistan	947	727	973	783	729	463	1.147	588	488	225
Karadağ	753	467	918	498	970	549	1.101	753	1.213	857
Kanada	463	412	506	657	1.035	1.200	1.065	1.162	137	131
Litvanya	1.948	1.566	774	669	1.236	945	836	653	208	168
Danimarka	551	353	830	498	1.198	601	680	456	49	39
Kuveyt	3.349	2.260	4.722	2.954	4.777	2.803	668	527	113	72
Norveç	259	250	160	168	216	221	576	549	92	110
İspanya	124	105	252	317	276	202	491	444	0	0
Umman	442	287	147	90	112	50	434	237	303	126
Diğer	7.312	5.582	5.481	4.336	6.038	4.067	3.141	2.289	2.414	1.413
TOPLAM	409.631	299.300	408.455	282.908	471.044	293.782	448.781	304.405	262.692	152.310

Kaynak: TÜİK (2017 yılı verileri geçicidir.) Limon ve tatlı limon (taze/kurutulmuş) olarak alınmıştır.
(Erişim Tarihi: 07.11.2017)

Ek Tablo 15: Türkiye'nin Ülkelere Göre Greyfurt İhracatı

ÜLKE ADI	2013		2014		2015		2016		2017	
	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$
Rusya Federasyonu	44.139	29.712	39.413	21.985	40.413	21.148	41.400	20.521	17.441	9.170
Polonya	9.029	5.838	14.630	7.538	13.093	5.695	19.021	8.437	6.220	3.765
Romanya	8.037	5.178	19.367	8.836	14.516	5.983	18.139	7.626	6.822	3.720
Ukrayna	20.834	14.108	14.532	8.394	8.910	4.608	12.845	6.331	4.794	2.106
Bulgaristan	5.733	3.541	11.146	5.100	10.229	4.171	12.570	4.976	3.660	1.499
Hollanda	3.928	2.790	14.360	8.165	11.011	5.449	11.071	5.762	4.304	2.029
Irak	4.258	2.779	8.724	4.749	6.298	3.036	8.602	3.862	2.613	954
Almanya	9.856	7.321	8.583	5.347	9.287	4.855	8.367	5.063	2.964	1.980
İtalya	2.129	1.408	5.191	2.824	3.522	1.722	5.513	2.900	2.582	1.502
Sırbistan	2.805	1.937	4.543	2.381	3.818	1.922	4.861	2.588	1.833	1.217
Çek Cumhuriyeti	3.795	2.455	4.436	2.552	3.197	1.558	4.010	1.850	1.210	734
Suudi Arabistan	2.025	1.386	2.594	1.486	2.378	1.187	3.851	1.791	1.187	463
BAE	1.961	1.285	3.465	1.792	2.678	1.353	3.258	1.513	1.546	635
Fransa	120	78	1.548	774	782	328	2.299	1.063	682	352
Belarus	1.972	1.334	3.043	1.599	1.981	879	2.203	911	719	415
Makedonya	760	442	1.198	580	1.370	592	1.924	939	590	309
Gürcistan	1.659	1.127	1.818	995	2.026	960	1.830	786	701	266
Japonya	1.667	1.366	334	238	154	117	1.817	1.485	18	13
İngiltere	898	569	1.661	921	1.424	723	1.732	868	1.185	841
Macaristan	1.707	1.108	1.988	1.076	1.508	670	1.550	756	307	185
Slovakya	1.167	821	1.589	884	1.171	543	1.525	741	405	246
Hırvatistan	676	458	989	561	894	441	1.258	567	236	133
Litvanya	444	268	574	274	1.329	647	1.202	513	349	179
Bosna-Hersek	781	434	1.437	660	1.085	446	1.155	478	553	226
Moldova	1.019	692	1.199	701	1.034	464	1.150	509	381	188
Hong Kong	296	186	643	376	582	289	1.094	671	203	123
Belçika	540	392	692	476	412	227	1.092	539	493	357
Azerbaycan	702	474	781	424	535	274	951	343	652	245
Vietnam	60	50	508	315	166	71	851	524	0	0
Letonya	391	226	754	365	763	339	784	340	161	70
Karadağ	162	96	335	167	233	109	497	204	139	70
Slovenya	110	63	390	210	540	219	495	264	437	249
Danimarka	392	265	307	157	740	353	483	207	82	54
İrlanda	55	34	332	159	516	232	393	188	59	30
Malezya	78	58	501	330	456	253	377	259	105	83
Singapur	77	51	368	196	355	169	314	181	73	60
Yunanistan	184	120	200	111	249	115	289	139	86	45
Güney Afrika Cumhuriyeti	17	11	69	50	182	101	276	181	0	0
Kazakistan	95	61	184	97	209	89	235	102	70	37
Mauritius	0	0	85	47	78	38	181	94	61	37
Kosova	58	43	104	65	81	36	109	52	56	25
Hindistan	0	0	0	0	18	8	79	33	0	0
Kuveyt	136	94	227	126	180	94	78	40	7	5
Avusturya	13	9	35	18	229	102	78	40	29	18
Türkmenistan	69	47	73	43	116	63	68	35	26	12
Diğer	2.323	1.451	3.362	1.799	2.948	1.871	428	225	294	188
TOPLAM	137.157	92.166	178.312	95.945	153.697	74.548	182.303	87.498	66.339	34.837

Kaynak: TÜİK (2017 yılı verileri geçicidir.) Greyfurt (pomelolar dahil) (taze/kurutulmuş) olarak alınmıştır.
(Erişim Tarihi: 07.11.2017)

Ek Tablo 16: Türkiye'nin Ülkelere Göre Portakal İthalatı

ÜLKE ADI	2013		2014		2015		2016		2017	
	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	33.267	10.363	28.165	7.387	42.924	9.048	36.096	9.578	48.484	12.085
Rusya Federasyonu	0	0	25	19	335	216	678	371	0	0
Suriye	0	0	0	0	0	0	22	10	0	0
Bulgaristan	0	0	0	0	20	9	0	0	0	0
Fransa	0	0	0	0	1	20	0	0	0	0
Güney Afrika Cumhuriyeti	205	74	0	0	0	0	0	0	0	0
Güney Kıbrıs	0	0	0	0	0	0	0	0	44	7
Gürcistan	0	0	0	0	72	45	0	0	0	0
Irak	0	0	24	14	0	0	0	0	0	0
İran	0	0	0	0	0	0	0	0	116	75
Mısır	0	0	0	0	2.221	444	0	0	7	2
Romanya	0	0	0	0	123	76	0	0	6	3
Türkmenistan	0	0	0	0	0	0	0	0	44	20
TOPLAM	33.472	10.437	28.213	7.421	45.697	9.858	36.797	9.958	48.703	12.192

Kaynak: TÜİK (2017 yılı verileri geçicidir.) Portakal taze ve kurutulmuş olarak alınmıştır. (Erişim Tarihi: 07.11.2017)

Ek Tablo 17: Türkiye'nin Ülkelere Göre Mandalina İthalatı

ÜLKE ADI	2013		2014		2015		2016		2017	
	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	10.572	3.717	15.896	4.672	18.494	5.866	19.823	4.572	5.617	1.147
Rusya Federasyonu	23	17	51	54	490	287	2.440	1.383	0	0
Gürcistan	0	0	0	0	148	92	112	61	0	0
Ukrayna	28	11	17	12	0	0	41	27	0	0
Sırbistan	0	0	0	0	21	15	20	13	69	12
Güney Afrika Cumhuriyeti	1	1	2	1	2	1	0	0	0	0
Irak	32	21	70	41	23	13	0	0	0	0
Mısır	0	0	0	0	0	0	0	0	23	6
Pakistan	20	9	0	0	0	0	0	0	0	0
Peru	0	0	0	0	4	2	0	0	0	0
Suudi Arabistan	14	6	0	0	0	0	0	0	0	0
Uruguay	5	3	2	1	2	1	0	0	0	0
TOPLAM	10.696	3.784	16.039	4.782	19.185	6.277	22.435	6.056	5.708	1.164

Kaynak: TÜİK (2017 yılı verileri geçicidir.) Mandarin, klemantin, viking vb. (taze/kurutulmuş) olarak alınmıştır. 2017 yılı verisinde mandarinler (Tanjerin ve Satsumalar dahil); taze veya kurutulmuş olarak alınmıştır. (Erişim Tarihi: 07.11.2017)

Ek Tablo 18: Türkiye'nin Ülkelere Göre Limon İthalatı

ÜLKE ADI	2013		2014		2015		2016		2017	
	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	1.515	1.521	1.977	1.941	2.252	1.971	1.722	790	2.969	855
Rusya Federasyonu	0	0	0	0	106	81	488	295	0	0
Brezilya	46	49	194	196	350	360	384	386	381	383
Fransa	48	42	62	56	29	38	198	218	121	119
Romanya	0	0	0	0	0	0	142	249	75	74
Yunanistan	0	0	0	0	0	0	42	46	0	0
Meksika	256	265	154	159	84	86	35	35	20	20
Mısır	2	2	0	0	9	10	25	26	13	13
İtalya	0	0	22	25	0	0	21	20	0	0
Polonya	0	0	0	0	0	0	20	19	0	0
Vietnam	0	0	0	0	6	6	5	5	0	0
Bulgaristan	0	0	0	0	0	0	0	0	42	40
Güney Afrika Cumhuriyeti	0	0	0	0	121	118	0	0	0	0
Gürcistan	0	0	0	0	23	22	0	0	0	0
Karadağ	0	0	0	0	0	0	0	0	21	26
Peru	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Sırbistan	0	0	0	0	0	0	0	0	52	95
Suudi Arabistan	117	92	11	12	0	0	0	0	0	0
Şili	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
TOPLAM	1.983	1.971	2.419	2.389	2.982	2.694	3.082	2.090	3.696	1.625

Kaynak: TÜİK (2017 yılı verileri geçicidir.) Limon ve tatlı limon (taze/kurutulmuş) olarak alınmıştır.
(Erişim Tarihi: 07.11.2017)

Ek Tablo 19: Türkiye'nin Ülkelere Göre Greyfurt İthalatı

ÜLKE ADI	2013		2014		2015		2016		2017	
	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$	Bin Kg	Bin \$
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	3.982	992	3.292	656	2.326	487	1.687	328	2.476	487
Çin	134	65	145	67	199	97	216	91	181	75
Rusya Federasyonu	0	0	40	32	343	229	184	115	0	0
Hırvatistan	0	0	0	0	0	0	14	8	0	0
Güney Afrika Cumhuriyeti	788	405	2	1	39	18	9	5	26	15
Tayland	2	1	2	1	0	0	7	2	0	0
Vietnam	0	0	5	2	2	1	5	2	2	1
İran	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0
İtalya	0	0	0	0	22	15	0	0	0	0
Meksika	0	0	0	0	15	7	0	0	0	0
Suudi Arabistan	2	2	24	14	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	4.908	1.464	3.509	772	2.945	854	2.123	551	2.686	578

Kaynak: TÜİK (2017 yılı verileri geçicidir.) Greyfurt (pomelolar dahil) (taze/kurutulmuş) olarak alınmıştır.
(Erişim Tarihi: 07.11.2017)

Ek Tablo 20: Türkiye Turunçgil Ortalama Üretici Fiyatları (TL/Kg)

Yıllar	Aylar	Portakal	Mandalina	Limon	Greyfurt
2013	Ocak	0,50	0,72	0,83	0,56
	Şubat	0,60	0,71	0,86	0,49
	Mart	0,67	-	-	-
	Nisan	-	-	-	-
	Mayıs	-	-	-	-
	Haziran	-	-	-	-
	Temmuz	-	-	-	-
	Ağustos	-	-	-	-
	Eylül	-	-	0,68	-
	Ekim	-	0,70	0,68	-
	Kasım	0,49	0,73	0,63	0,43
	Aralık	0,46	0,68	0,64	0,42
2013 Ortalama		0,54	0,71	0,72	0,48
2014	Ocak	0,55	0,60	0,75	0,56
	Şubat	0,54	0,69	0,96	0,51
	Mart	0,53	-	-	-
	Nisan	0,48	-	-	-
	Mayıs	-	-	-	-
	Haziran	-	-	-	-
	Temmuz	-	-	-	-
	Ağustos	-	-	-	-
	Eylül	-	-	1,05	-
	Ekim	-	0,65	0,97	-
	Kasım	0,56	0,57	0,86	0,46
	Aralık	0,52	0,55	0,85	0,48
2014 Ortalama		0,53	0,61	0,91	0,50
2015	Ocak	0,55	0,69	0,80	-
	Şubat	0,59	0,75	0,89	-
	Mart	0,77	-	-	-
	Nisan	0,79	-	-	-
	Mayıs	-	-	-	-
	Haziran	-	-	-	-
	Temmuz	-	-	-	-
	Ağustos	-	-	-	-
	Eylül	-	-	0,98	-
	Ekim	-	0,69	1,19	-
	Kasım	0,68	0,72	1,27	-
	Aralık	0,64	0,68	1,34	-
2015 Ortalama		0,67	0,70	1,08	-

Kaynak: TÜİK (Erişim Tarihi: 07.11.2017)

(-) Bilgi yoktur.

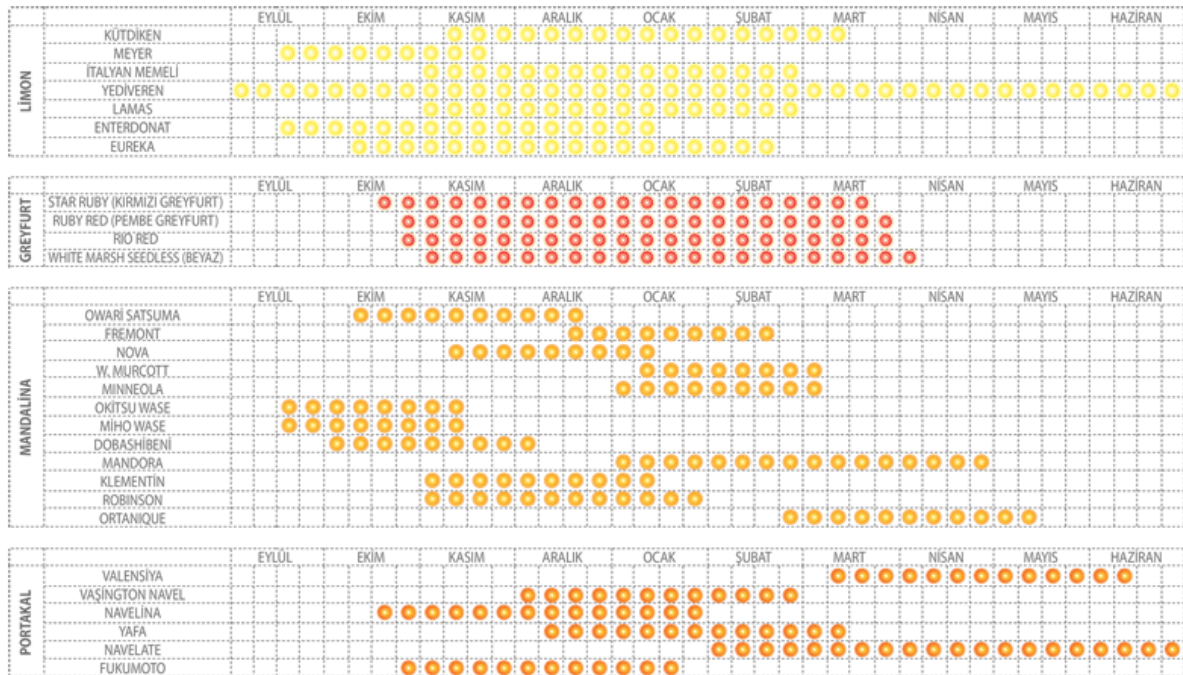
Ek Tablo 20 (Devam): Türkiye Turunçgil Ortalama Üretici Fiyatları (TL/Kg)

Yıllar	Aylar	Portakal	Mandalina	Limon	Greyfurt
2016	Ocak	0,61	0,77	1,71	-
	Şubat	0,59	0,80	1,73	-
	Mart	0,65	-	-	-
	Nisan	0,65	-	-	-
	Mayıs	-	-	-	-
	Haziran	-	-	-	-
	Temmuz	-	-	-	-
	Ağustos	-	-	-	-
	Eylül	-	-	1,42	-
	Ekim	-	0,65	1,19	-
	Kasım	0,61	0,65	1,14	-
	Aralık	0,61	0,63	1,14	-
2016 Ortalama		0,62	0,70	1,39	-
2017	Ocak	0,58	0,73	1,26	-
	Şubat	0,64	0,78	1,41	-
	Mart	0,75	-	-	-
	Nisan	0,77	-	-	-
	Mayıs	-	-	-	-
	Haziran	-	-	-	-
	Temmuz	-	-	-	-
	Ağustos	-	-	-	-
	Eylül	-	-	1,50	-
	Ekim	-	-	-	-
	Kasım	-	-	-	-
	Aralık	-	-	-	-
2017 Ortalama		0,68	0,75	1,39	-

Kaynak: TÜİK (2017 yılı verileri geçicidir.) (Erişim Tarihi: 07.11.2017)

(-) Bilgi yoktur.

Ek Tablo 21: Bazı turunçgil çeşitleri ve turunçgil üretim takvimi

Kaynak: <http://www.ntg.org.tr/s/b/> (Narenciye Tanıtım Grubu)

KAYNAKLAR

Bostan Budak D., Gültekin U., Uysal O., Subaşı S., Kafa G., Aras Y., Ulusal Turunçgil Konseyi, Türkiye Turunçgil Sektörü ve İhracat Yapısı, Mersin, 2016.

GTHB, 2016. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü, Bazı Tarım ve Gıda Ürünlerinin Piyasa Değişkenlerine Yönelik Öngörüler, Aralık 2016.

FAO, 2017. Food and Agriculture Organization of The United Nations Statistics Division, (<http://www.fao.org/faostat/en/#data/QC>).

Narenciye Tanıtım Grubu, 2016, (<http://www.ntg.org.tr/s/b/>).

USDA, 2017a, The United States Department of Agriculture, (<http://www.usda.gov>).

USDA, 2017b. Citrus: World Markets and Trade, United States Department of Agriculture Foreign Agricultural Service July 2017.

Uysal O., Polatöz S., Türkiye Tohumcular Birliği Dergisi. Dünyada ve Türkiye'de Turunçgil Üretimi ve Dış Ticareti, 2017.

TÜİK, 2017. Türkiye İstatistik Kurumu, (<http://www.tuik.gov.tr>).